

estraveller

Reisiajakiri • 3/2009 • juuni-juuli • Hind 29 kr • Estraveli püsikliendile tasuta

HEAD MUUSEUMIAASTAT!

Kaksteist põnevamat üle Eesti:

Sagritsa talu, lennundusmuuseum, Vortsjärve kalad, Heimtali käsitööd, Laikmaa maamaja, klaasimuuseum, maanteemuuseum, Iloni lmedemaa, Rannarootsi muuseum, Kondase naivism, Vabadusvõitluse muuseum, mootorrattamuuseum

KAJAKIGA VEEL

Avasta kättesaamatud laiud ja veteavarused

LANGELVARJUHÜPE

Mis tunne on astuda välja lendavast lennukist?

UUED HOTELLID

Vihula, Antonius ja Meriton: kaunis, peen ja korralik

EESTI TUTTAVAKS

Kuhu minna ja mida süüa 10 päevaga?

GURMAANIDELE

Killuke Kreekat grillil – halloumi juust

KIRI KODUSTELE

Kuidas sujub elu päikeselises Dubais?

SUVI
Eestis

ISSN 1736-0021

9 771736 002002

JASON POLAKOW
OXBOW TEAM RIDER

OAHU, HAWAII
WWW.OXBOWORLD.COM

- EXTREME SPORT PIRITA Regati maja, Merivälja tee 1, tel 606 2202
- EXTREME SPORT ROCCA Rocca al Mare Kaubanduskeskus, Paldiski mnt 102, tel 665 9130
- EXTREME SPORT TARTU Forceliuse Ärikeskus, Tähe 98, tel 736 6100

12 Head muuseumiaastat!

Estraveller tegi tiiru peale Eestimaale ja vaatas üle 12 põnevat muuseumi.

**Iloni
Imedemaa**
Haapsalus

**Sagritsa
muuseum**
Virumaal Karepal

Maantee- muuseum

Põlvamaal
Varbusel

Vabadusvõitluse muuseum

Harjumaal
Lagedil

Lennundus- muuseum

Tartumaal Veskiorus

Mootorratta- muuseum

Harjumaal Kurtnas

Ants Laikmaa maja- muuseum

Läänemaal Vigala vallas

Järve- muuseum

Tartumaal
Rannu vallas

Rannarootsi muuseum

Haapsalus

Klaasi- muuseum

Mulgimaal Meleskis

Kondase Keskus

Viljandis

Heimtali muuseum

Mulgimaal Heimtalis

25 Vett mööda Eestimaad avastama

Üks tõeliselt loodusesõbralik ja vahvat elamust pakkuv vahend kodumaa avastamiseks on kajak ehk meresüst, teab Assar Jõepera.

30 Mis tunne on lennukist välja hüpata?

Siim Haagen on pidevalt unes näinud hetki, kus ta kukub kuskilt alla, maandudes ärkab üles ning tunneb, et seda võiks veel teha. Esimene ise-seisev langevarjuhüpe.

40 Eesti tuttavaks kümne päevaga

Kristina Mänd pani kokku meie toidud, huvitavad inimesed ja ilusad kohad ning võttis sõnatuks ja jalutuks ühe kümneks päevaks külla tulnud sõbra, kes tahtis kohe siia elama jääda.

34 Taassündinud Vihula mõis

Karl-Kristjan Nigesenil on nõuka-aegsest lapsepõlvest meeles Vihula mõisas käimine. Vahepeal õnnetus seisus olnud mõis on puhkemas uuele õitsengule.

36 Stiilne Antonius

Mari-Liis Rüütsalu käis uudistamas kevadel Tartus, otse ülikooli peahoone vastas avatud Ammende gruppi kuuluvat hotelli Antonius.

38 Verivärske Meriton

Kuulsal "Sheratoni augu" asemel Grand Hotel Tallinna kõrvale rajatud uue konverentsikeskuse ja spaahotelliga on Meriton tugevalt kaardil.

52 Kuidas reisid?

Uues rubriigis jagab oma reisipõhimõtteid rahvuspapude looja, kirglik rahvatantsija ja Tallinna Lennujaama reklaamijuht Indrek Kaing.

54 Killuke Kreekat grillil halloumijuust

Igal Eesti terrassil ja igas aias toimub jätkuvalt suviti sagimine vähem või rohkem tõsiseltvõetava grilli ümber. Paraku on seal valmistatav päris üksluine. Estraveller loob uue trendi.

60 Eestimaa reisijuhid

Kuidas ja millist reisijuhti valida Eestis ringi sõites? Tutvustame tervet pagasnikutäit.

Assar Jõepera

estraveller

Estravel/American Express Travel reisiajakiri. Ilmub kuus korda aastas (veebruaris, aprillis, juunis, augustis, oktoobris ja detsembris).

Väljaandja: Estravel AS, Suur-Karja 15, 10140 Tallinn. Telefon 626 6200. E-post estraveller@estravel.ee

Reklaam **Nordicom**, 5666 7770 reklaam@nordicom.ee

Teostus **Criteria VMG OÜ**
Sisu **Alari Rammo**, alari@criteria.ee
Makett **Karl-Kristjan Nigesen**
Keel **Katrin Kern**
Kaardid **Helle-Mai Pedastsaar**
Ristsõna **GH Press**
Trükk **Reusner**

Trükiarv 13 000

Väljaandja, toimetajate ja autorite vastutus piiratud. Ajakirjas ilmunud materjalide kasutamine on lubatud ainult täieliku viitega allikale.

Reisimuljed, arvustused, soovitusel ja muu Estravelleris ilmuv materjal ei väljenda Estraveli seisukohti, kui pole nii öeldud. Faktid on kontrollitud trükkimise hetkel ning väljaandja ei vastuta teenusepakkujate poolt tehtavate muudatuste eest sõiduplaanides, hindades jms.

Ilmub alates 2000. aastast.
www.estravel.ee/estraveller

estravel

ET SEE

PEA PEAB JUST
SULLE CHECK-IN'I TEGEMA

Igal aastal tekib sadadel tuhandetel inimestel probleeme lennujaamadest kaduva pagasiga, rääkimata terviseriketest või reisitõrgetest. Reisile minnes küsi kindlasti lisaks tervisekindlustusele ka reisitõrke- ja pagasikindlustust Eesti suurimalt reiskindlustuse pakkujalt - Salva Kindlustuselt.

Nii võid rahuliku südamega reisile minna.

Küsi lisainfot reisibüroodest, tutvu kindlustustingimustega www.salva.ee või konsulteeri telefonil 6 800 500

Estravelil suurim puhkusereiside veebikataloog

Mai lõpus avas reisibüroo Estravel oma kodulehel Eesti seni mahukaima reisikataloogi, kuhu on koondatud suurim valik erinevaid puhkuse- ja eksootikareise ning viimase hetke sooduspakkumisi.

Hetkel sisaldab www.estravel.ee/puhkus üle 200 erineva reisi Eesti ja Soome korraldajalt. Pakkuda on nii eksootilisi kaugreise kui soodsaid suvereseid Vahemere maadesse.

Tuntud ja armastatud päikeseliste sihtkohtadele lisaks leidub ka vähemkändud paiku nagu Gröönimaa või Guatemala. Lisaks tavareisidele koondab leht suurima valiku viimase hetke pakkumisi paljudelt reisikorraldajalt.

Estraveli kommunikatsioonijuhi Mari-Liis Rüütsalu sõnul on vast avatud kataloog mõeldud abivahendiks puhkusereisiplaneerivale inimesele. „Maailm on reisimiseks avatud ja Estravel on sinne suurima valikuga reisikaubamaja. Järjest enam inimesi armastab puhkusereisiplaneerides teha internetis põhjalikku eeltööd, uurida erinevates sihtkohtades pakutavat ja võrrelda hindu,“ sõnas Rüütsalu.

Et inimestel oleks lihtsam ja mugavam pakutavast ülevaadet saada, koondaski Estravel kõik ühtsesse keskkonda. Lisaks sellele opereerib Estravel ka populaarset lennupiletite *online*-müügisüsteemi estravel.ee kodulehel.

Uus trend – villapuhkus Horvaatia päikeserannikul

Swesshippo | Dreamstime.com

Paulpéscot | Dreamstime.com

Horvaatia lõunaosa ehk Dalmaatsia rannik on lihtsalt võrratult kaunis paik suvepuhkuse veetmiseks. Kuid miks peaksite ööbima hotellis, kui palju odavamalt saab rentida hoopis mereäärse villa? Suuremad pakuvad võimaluse veeta ühise puhkuse terve seltskonnaga, väiksemad sobivad eriti hästi lastega peredele.

Estravel pani kokku kaheksapäevase valmisreisi neljale majutusega mereäärses elamises, kus hind ühe inimese kohta algab 6900 kroonist. Selle eest saab Estonian Airi lennupileti Tallinnast Dubrovnikusse ja tagasi, seitse ööd majutust Korcula-Kneze linnakeses asuvas suvemajas ning A-grupi rendiauto.

Pakkumisi leidub igasuguses suuruses seltskonnale, eri hinnatasemeile ja maitseile. Küsi pakkumist reisikonsultandilt või vaata lähemalt Estraveli kodulehelt.

Tugev konkurent Gatwick Expressile

Head uudised neile, kes ikka Londonis kipuvad käima. Nimelt müüb Estravel nüüd ka Gatwicki-Victoria rongi pileteid, mis oma hinna, sageduse ja sõiduaja poolest on tugev konkurent üsna kallile Gatwick Expressile.

Southerni rongid väljuvad 5–10 minuti tagant ja vahepeatusteta sõit kestab pool tundi. Samas on võimalik valida ka 32 minutit kestev sõit, sel juhul peatub rong veel East Croydonis ja Clapham Junctionis.

Eriti rõõmustavad on aga Southerni hinnad: teises klassis üks suund alates 155 ja edasi-tagasi alates 200 kroonist, esimeses klassis vastavalt alates 215 ja 310 kroonist.

Tom Tits Experiment

Tom Tits Experiment – palju avastamisrõõmu tervele perele

1987. aastal asutatud teaduskeskus Tom Tits Experiment paikneb Stockholmist 30 km kaugusel Södertäljes. Keskuse loojate eesmärk oli loodusteadused nii lastele kui täiskasvanutele huvitavamaks teha, kasutades selleks igasuguseid eksperimente.

Et tegelda kõigi kaugelt üle 300 interaktiivse asjaga, mida neljal korrusel, aias ja hoovil asuvas tornis pakutakse, jääb ühest päevast ilmselt väheks.

Esimesel korrusel tasub juba sissekäigu juures uurida, kuidas paistab tekst läbi veega täidetud klaastoru. Samuti saate omal nahal tunda, miks peab autos kinnitama turvavöö jne. Esimesel korrusel asub ka planetaarium, kuhu

saab lisatasu eest ja sinna pääsemiseks tuleb aeg kinni panna. Teisel korrusel veemaailmas saate ultraviolettkiirgusega uurida paberraha, mõnd turvaelemendiga varustatud dokumenti või muud. Kolmas korrus kuulub täielikult keemiale ja sealgi on vajalik eelnev broneerimine ning lisapilet. Neljandal korrusel saate vaadata oma sõrmejäljemustrit, uurida hääle koostist või selgitada välja käe või jala rakendusjõudu.

Enim elevust pakub ehk sõit „sõnakuulmatu“ jalgrattaga: pöörad lenkstangi vasakule, aga ratas sõidab paremale ja vastupidi. Õues saab keerist tekitada, veepurjel vikerkaart imetleda ja palju muud. Keskpäeviti teevad trikke ja kihutavad võidu rotid Nelly ja Agnes, kes on eriti popid väikelaste seas.

Taliolümpiale üle Islandi

Vancouverist vaid umbes 200 km kaugusel asuv USA linn Seattle väärib kaalumist alternatiivse sihtkohana taliolümpiale lendamiseks. Sinna on lennukohti tihti vabamalt saada ja hinnad soodsamad kui põhja pool piiri asuvasse Kanada suurlinna. Enam ei vaja eestlased USA külastamiseks teadupärast ka viisat.

Kahjuks on meie turul aktiivne Skandiinaavia lennufirma SAS otsustanud alates augustist oma Seattle'i-lennud lõpetada. Kuna loodus aga tühja kohta ei salli, alustab Põhjamaade ja USA loodeosa vahelisi otselende juba sel suvel Islandi kompanii Icelandair.

Reykjaviki-Seattle'i lennud hakkavad toimuma neljal päeval nädalas ning tänu Islandi geograafilisele asendile on lennuaege vaid 7h 45min. Kummaski suunas on olemas mugavad ööbimisteta jätkuühendused.

Icelandairi lennud algavad Helsingist, Stockholmist, Kopenhaagenist või Oslost, kuhu on omakorda head ühendused Tallinnast. Seattle'i piletite edasi-tagasihinnad sügishooajaks neist paigust algavad umbes 9500 kroonist. Talvehooajaks kahjuks hetkel nii soodsaid pakkumisi ei ole ja arvestama peaks umbes 13 500-kroonise kuluga.

Icelandairiga lendamise eeliseks on võimalus fantastilise loodusega Islandil pikevalt peatuda. Kui muidu võib lennuhind sellesse saareriiki ulatuda samale tasemele Atlandi ületuse hinnaga, siis Icelandairiga Ameerikasse lendajad võivad peatuse teha sümbolse summa eest.

Rooma pass

Kuigi poole juulini kehtestati G8 tippkohtumise tõttu Itaalias üldine piirikontroll, tasub soovitada ühe passi hankimist täiesti vabatahtlikus korras. Nimelt on suvisel reisil Rooma linna-avastaja suurepäraseks abimeheks Rooma pass.

Rooma on suur linn ning sageli on abiks pikemaid vahemaid läbida bussi või metrooga. Passi omanik saab piiramatult kasutada linna ühistransporti, ilma et peaks kohapealt üksikpileteid ostma. Kuid mis kõige olulisem, passiga pääseb kahte olulisse muuseumi või kahe vaa-

tamisväärsuse juurde. Need kaks võite ise valida passi juurde kuuluva nimekirja seast, kuhu kuuluvad näiteks sissepääs Colosseumisse ja Palatiumi mäele, Kapitoliumi muuseumidesse, Borghese galeriisse ja palju muud põnevat.

Lisaks on kõikides populaarsetes kohtades passiomanikele eraldi eelisjärjekorras sissepääs. Kõikides teistes muuseumides kehtib kaardiomanikule soodushind.

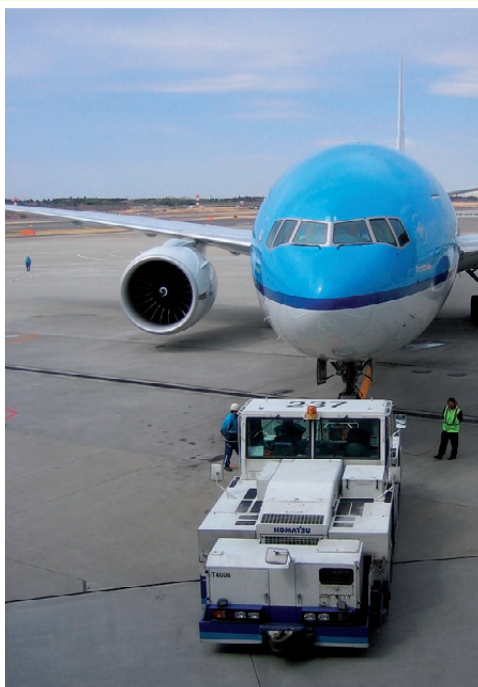
72 tundi kehtiv Rooma pass maksab 360 krooni ning seda on võimalik tellida kõikidest Estraveli büroodest.

Rändlusteenused ELis odavnevad

Juulist jõustub kaua oodatud kord, millega ühtlustuvad Euroopa Liidu sees mitmed mobiilteenuste hinnad ja ühendus lubab kogusäästuks kuni 60%.

Tekstisõnumi hinnalaeks kehtestatakse 11 eurosentit ning vähenema peaks üllatused arvet nähes ka mobiilse interneti kasutamisel. Viimasele seatakse hulgimüügi hinnalagi üks euro megabaidi kohta, 2011. aastast 50 eurosentit. Praegu on keskmine ühe mega hind 1.68 eurot ning Eestis näiteks lausa üle viie euro.

Alanevad ka kõnehinnad, aga seda järkjärgult kahe aasta jooksul, jõudes 2011. aasta juuliks 35 eurosendile minutilt ning vastuvõetud kõne hind peaks alanema kaks korda, 11 eurosendile ilma käibemaksuta. Samuti peavad teenusepakkujad hakkama pärast kõne esimese 30 sekundi möödumist arveldama sekundites, mis peaks vähendada telefoniarveid veelgi veerandiku võrra.

Mõned head uudised

Päris mitu kadunukest on ootamatu reinkarnatsiooni läbi teinud või lihtsalt reanimeeritud.

Esitaks Tallinna-Amsterdami lennud ning **KLM**, kuigi koostöös Estonian Airiga. Juba paar nädalat saab kolmapäeviti, reedeti ja pühapäeviti Tallinnast varahommikul Amsterdami ning veidi aja pärast tagasi. KLM lubab latusaid jätkulende.

Teisel katsel on **Estonian Air ka Tallinna-Berliini lendudega**, esmaspäeviti ja reedeti. Sellelgi turul võitlesid natuke aega kaks kompaniit, siis jäi üks, kuni kadus temagi.

Päris esimest korda avatakse aga augusti lõpus **Tartu-Stockholmi** lennud ja juuli keskel lõpuks ometi suveajaks **Peterburi**. Pikka iga kõigile!

Peeter Pihel tagasi Pädastes

2004. aastast Pädastes töötanud ja vahepeal end maailmas täiendanud Peeter Pihel on tagasi peakoka ametis Muhumaal. Tema kureerida on peaaesjalikult Põhjala saarte köögi maitseid restoranis Alexander. Suve hakul avanes taas ka meremaja terrass lihtsate ja taskukohasemate maitseelamustega – värsked salatid, kerged supid, pastad ja desserdid.

Terrass on avatud augusti lõpuni kl 12-19, igal juhul tasub laud broneerida. Lõunastaja pääseb ka 50-kroonise tasu maksmisest, mille mõis on kehtestanud pargi küllastajatele. Ei tohi ikka nii kaunist kohta teha, kuhu selline tung on...

Leia pildilt 5 võimalust hepatiiti nakatumiseks!

1. pesemata käed 2. saastunud veega pestud nõud 3. jääkuubikuid saastunud veest 4. tooli seljatuigi 5. saastatud veega pestud puu- ja köögiviljad

VAKTSINEERI END KOHE!
vaktsiin.ee/hepatiit

HEPATIIT
NAKATUMINE
ON IMELIHTNE!

Majanduskriis *à la* Dubai

Eks igaüks meist tunneb omal nahal, kuidas majanduskriis maitseb. Igal pool maailmas hoiavad inimesed kokku rohkem kui kunagi varem, kaotavad töökohti ning mõtlevad pikalt järele, kas broneerida sel aastal kahenädalane puhkus või panna see raha vihmasteks päevadeks kõrvale.

Mõtlesin, mida mul öelda on, mis oleks natuke teistsugune sellest majanduskriisist, mida teie Eestimaal tunnete. Ajalehest loen, kuidas töötus Eestis on tõusnud 10 protsendini ja kuidas valitsus räägib haigusrahade kallale minekust.

Mis kriis?

Siin Dubais elades need asjad meid ei puuduta. Majanduskriis on küll väga selgelt tuntav, aga hoopis teise nurga alt. Dubais näiteks ei eksisteeri töötuse probleemi. Kuna siin on peaaegu 90% elanikkonnast sissetulnud tööhõud ja elamisluba on otseselt seotud töö olemasoluga, siis tähendab see

lihtsalt, et kui ei ole tööd, pole ka põhjust Dubais olla.

Ainuke erinevus võrreldes eelnenud aegadega on see, et kui töökohast lahkumisel kehtis sinu töölopu veel kuu aega, siis nüüd on inimesi koondavad tööandjad veidi armulisemad ja lasuvad riigis legaalselt viibida kolm kuud pärast töö lõppemist.

Selle aja jooksul peaksid siis endale kas uue töökoha leidma või kohvrid pakkima, elukohta aastastest rendilepingust kuidagi trahvideta lahti saama, suutma auto ja raskemal juhul suisa ostetud korteri maha müüma ning oma kodumaale tagasi pöörduma.

Ei ole vaja mainida, et nagu igal pool mujal, on praegu ka Dubais äärmiselt raske müüa nii autot kui ka kinnisvara, nii et töökoha kaotanuile on see rahalises mõttes topelt allakäik. Aga hei – ametlikult Dubais töötust ei ole, majanduskriis või mitte.

Ametlike andmete järgi ei ole ka dutuid, siin ei ole riigi poolt ülalpeeta-

vaid (välja arvatud muidugi kohalikud *emirati*'d, keda riik toetab nii paljudel eri viisidel, et sellest võiks omaette jutu kirjutada) ega ole meil ka tervisekindlustuseta inimesi, kes ei jõuaks arstilkäigu arveid maksta.

Tere, tsensuur

Kõik see on ametlikult olematu, kuna iga inimest spondeerib tööandja, kelle kohustus on kõik nii elementaarne oma töötajale organiseerida. Loomulikult kuuleme siin tuttavatelt ja vahel isegi loeme ajalehtedest huvitavaid artikleid, mis on kummalisel kombel tsensuuri sõelast läbi pääsenud.

Näiteks sellest, kuidas vaene india tööline on õnnetuse tagajärjel haiglasse sattunud ning nüüd tahab haigla teda koju saata, kuna tema firma ei ole talle mingil põhjusel tervisekindlustust teinud. Paar nädalat hiljem ilmub sama artikli järelkaja, kus keegi kohalik heatahtlik ja rikas *emirati* luges artiklit hädasolijast ning ta haiglaarve

Eelmise aasta lõpul Dubais hiigelhotelli Atlantis avapeol lasti taevasse maailma suurim ja kalleim ilutulestik. Virgini boss Richard Branson nimetas seda viimase 20 aasta parimaks, aga ka aastakümne viimaseks peoks.

REUTERS / Frederic Lefloch

maksmisega kitsikusest päästis.

Kui Eesti meediat saan lugeda konkreetseid fakte, kuidas majanduskriis nii riiki kui ka indiviidi puudutab, siis siin Dubais on kõik üks suur kuulujutu-mull. Mingeid fakte keegi kunagi ei avalda. Selleks et pangad, investimisfirmad või kinnisvarafirmad oma uuringuid väljastaksid, on neil vaja vastavalt riigiasutusel luba.

Kui aga avaldad uuringu, mis näitab Dubaid negatiivses valguses, siis võetakse luba kohe ära. See on nagu surnud ring, kus fakte taga ajada on mõttetu ja ainus võimalus on liikuda hästiinformeeritud ringkondades ja kuulata, mida inimesed räägivad.

Räägitakse ...

Kui täna õhtul teaks kokteiliüritusel keegi rääkida, et näiteks pooled Dubai kortermajadest on elanikest tühjad (ei tahaks siin uut kuulujuttu alustada, kuna seda juttu pole veel keegi mulle rääkinud), siis saaksin homme hommikul töö juures uue põneva jutu edasi rääkida ja nii tekibki statistika *à la* Dubai.

Ei tahaks oma heietust liialt kriitikaiguliselt lõpetada, kuna see on siiski minu enda valik Dubais elada ja neid põhjuseid on rohkem kui üks, miks ma siimaani Eestisse tagasi ei

ole tulnud. Üks neist paljudest on näiteks 330 päikeselist päeva aastas.

Lihtsalt tulles väga korralikust ja konkreetsest Eestist, kus enamik infost toetub tõestatud materjalile, või vähemalt üritatakse seda saavutada, siis paneb ikka muigama, kuidas asjad „šei-giriigis“ toimuvad.

Tõsi on, päris mitmed minu tuttavatest on oma töökohast ilma jäänud ja nüüd üritavad kolme armuandtu kuu jooksul uut töötähta leida. Ka minu kontoris on mitu inimest oma laua hiljuti puhtaks teinud ja neid pole enam nähtud.

Aga siiski, päike paistab edasi ka Dubais, mis sest, et majanduskriis on ka õliriikidesse jõudnud.

Aprill 2009, Renault F1 piloot Nelson Piquet proovib oma lumesõidu duoskusi – lumekriisi päikeselise Dubai kunstlikus suusaparadiisis ei ole.

12

EESTI muuseumi

Tekst **ALARI RAMMO, KARL-KRISTJAN NIGESEN,
MAIU KURVITS, JÜRG SAMEL**

Pildid **KARL-KRISTJAN NIGESEN,
MAIU KURVITS, JÜRG SAMEL**

Muuseumi on mitmesuguseid – riigimuuseumi, eramuuseumi, sisukaid ja sisutuid muuseumi. Estraveller tegi Eestile tiiru peale ja vaatas mõned üle. Enamasti ikka need, mis huvitavamad tundusid.

Päris kindlasti jäid nägemata väga paljud, mis tegelikult külastamist oleks väärinud. Nii oli kinni näiteks **soomepoiste muuseum**, paar pisikest tuba inetus hoones Saadjärve ääres, mis ometi jutustab üht olulist osa ajaloost. Me ei räägi siin **Eesti Vabaõhumuuseumist**, mis on üks Eesti lähedamaid muuseumi – kõik teavad seda niigi. Ei jõudnud Ruhnu Tõnu Laugule kuuluvasse **Buldersi tallu**. Maakonna-muuseumide paljudest allasutustest külastasime vaid osa Virumaa ja Läänemaa omadest. Mõnda, mis nägemata, mõnda, mis alles tekkimas. **Palmset ja Rakvere lin-nust** me ei külastanud, aga eks me suve jooksul astume seal jälle mittetõsiselt läbi. Kui Eestis raha veel vähemaks jääb, siis läheme kindlasti **Eesti Panga muuseumi** ka toda kadunud nähtust vaatama.

Rannarootslasi puudutavaid muuseumi on lisaks meie vaadatale veel üks – **Lyck-holmi muuseum**, sinnagi tahaks ühel hetkel jõuda.

Veidratest muuseumidest jäi külastamata **kaalumuuseum** Mustvees ning vähem veidratest **Varnja elava ajaloo muuseum** sealsamas lähedal – kuuldavasti pakuvad nad etteellimisel imelisi pirukaid samovariteega.

Mida me oskame soovitada? Kui tegu on eramuuseumiga – katsuge kindlasti ette tellida ekskursioon muuseumipidajalt endalt. Näiteks **lennundusmuuseumis**, kindlasti ka **Lagedi vabadusvõitluse muuseumis**. **Heimtal**is ei kohtunud me mitte muuseumi asutaja Anu Raua, vaid meeldiva prouaga, kes alaliselt külastajaid vastu võtab ja see kogemus oli imetore, aga siiski tahaks korra toda maja kaeda ka Anu Raua juhatusel.

Ka muudes muuseumides tasub privaatne ekskursioon end kuhjaga ära, kulu ei ole suur ja kui teed juhatab tore ja kompetentne inimene, on kogemus enamasti tavapärasest põnevam.

Head muuseumiaastat!

Iloni Imedemaa

Kui Rootsis teatakse rohkem Astrid Lindgrenit, siis meie oleme siin uhked Ilon Wiklandi üle ja proua teab seda – kinkis ta ju pärast maailmaturneesid Eesti riigile ca 600 raamatuillustratsiooni, mis on näha kolme aasta eest avatud hubases Haapsalu galeriis.

Seinal rippumisest on mõlema proua pärandi väärtustamiseks ilmselgelt vähe ja juulis avanebki galerii kohal ja ümber päris imetabane lastekeskus, mil nimeks Iloni Imedemaa. Estravelleri külastuse ajal oli maja veel tellinguis, aga 79aastane kunstnik jagas ise kesk tolmu näpunäiteid, et Karlssoni tuba ikka õiget värvi saaks.

„Me pole selline muuseum, kus midagi puutuda ei tohi – pigem vastupidi,“ lubab Imedemaa juhataja Marika, ja nii on. Bullerby köögis saab näiteks ise süüa teha (etteellimisel), Mattiase murukatusega majas asuvas töökuuris meisterdada, võlu-kaevust kuuleb muinasjutte (ka inglise keeles), saalis filme ja etendusi vaadata, õues piknikut pidada või lihtsalt mängida.

Kõik saab läbi teha ka spetsiprogrammi alusel, mis käib iga päev kaks korda. Kellaajad polegi nii olulised, kuna võid ju tulla esimese poole pealt ja võtta teisest esimese osa. Või minna niisama järgmise atraktsiooni juurde või vaadatagi ainult galeriis Wiklandi töid ja vahvaid kunstsavist tegelaskujukesi, mis panevad koledasti tahtma raamatud uuesti läbi lugeda.

Kuigi Läänemaa Muuseumi hallatud, on Iloni Imedemaa kõige viimane paik Eestis, mida tohiks muuseumiks kutsuda.

www.ilon.ee

Richard Sagritsal külas

Sõidad Virumaal üle Karepa silla Selja jõel ja vaatad vana talu seal jõekaldal. Mõtled, kelle oma võiks olla – suvila justkui ei ole, pole seda atribuutikat seal ümber. Magus koht, ju seal miski vanainimene elab.

Elabki. Eks see meie kultuur on ka juba üle saja aasta vana. Seal talus on kunstiklassiku kunagine kodu, tänane muuseum, kuhu suviti koguneb kunstnikke ja luuletajaid. Kogunes juba 30ndatel, kogunes ka peale sõda. Ikka Sagritsa juurde koju.

Ju ta üks külalislahke mees oli, aga koht on ka kaunis – nii ilusad Eesti talukohad saab sõrmedel vabalt üles lugeda ja mõnelgi aastaajal on Sagritsa kodutalu neist kõigist kauneim.

Kui enamasti roogib muuseum ühest majast kodususe välja, siis siin on teisiti – pole ühtki piiret või stendi, astud uksest

sisse ja tunned end justkui külas. Natuke piinlikki on – et kuis sa peremehe magamistuppa nõnda sisse astud.

Ei, see pole vaid üks ilus koht. Eksponeeritakse ka Sagritsa maale tema oma ateljees. Imeliselt orgaaniline kunstikogemus. Ja kui kunst ei koti, siis on siin vana silmuköök, kus neid jõledavõitu, aga maitsvaid kalakesi röstiti. Polegi vist teada, kas veel mõni selline on säilinud. Köök siis, silmusid elab siinsamas jões üksjagu.

Ja muidugi kõrgel jõekaldal asuv maja ise, nii lihtne, maaliline vana kaluritalu suure võsastu-va kiviktaimlaga, ja viimase peremehe ja tema proua pisikesed uuendused, kõik sõbralikus läbisaamises. Plastist kiirkeetja taluköögiski näitab, et üks tõeline kodu ei heitu aegade muutumisest.

Võimalik, et ainus muuseum Eestis, kus sa ei tunne end turisti, vaid lihtsalt külalisena.

Tänavu

Juuni lõpust Jüri Ojaveri näitus, edasi igaaastased kultuurilaagrid, seekord luuletajatega. www.svm.ee

Koht, kus tee elab

Ei tea, miks sai teadmatusest mõeldud, et maanteemuuseum on mingi igav putka, kus tavapärase vokiratta asemel näeb ehk tõlla omi ja postikotti.

Oo ei – Põlva taga asuvale muuseumile lähinedes imestate kõigepealt triibuliste viitade üle iga nurga peal. See on roheline ja käänuline Tartu-Võru maantee, mis kannab ilmselt teenitult ühe Eesti ilusama tee nime. Nii hästi tähistatud kanti kui Postitee annab samuti koduvabariigist otsida. Ja siis, enne kui sisenete Varbuse vanasse posti-

jaama rajatud ekspositsiooniga tutvuma, näete veel plakati alles valmivatest arendustest.

Kõik on lihtsalt täpselt nii, nagu peab – mõõdukalt staatikat, mõõdukalt interaktiivsust, mõõdukalt näppimist. Ja mitte ainult maanteedest, vaid üldse inimeste liikumise korraldusest, kuidas sood läbiti, kuidas kujunes posti- ja ühistranspordisüsteem, kelle töö oli sildu ehitada, palju hilinenud kullerid vitsu said, mis mured ja rõõmud igal ajal olid jne.

Tegu on uskumatult põneva ajalootunniga, mille keskmine turist kappab läbi 15 minutiga, aga töötades läbi kõik jutud, üritades mõista vanu

dokumente, kuulates audiomuljeid jne, kulub kõva mitu tundi. Väsinud ja nälgjane teeline ei pea kohe ka autosse istuma, sest samas asub tore teemaja.

Hulka suuri teetöömasinaid näeb heki veeres juba praegu, aga tuleval aastal valmivad kümnete miljonite eest alul mainitud välialad, millega saab toas paiknev tublit täiendust, mida käe ja jalaga katsuda, rõõmustades lapsi ja parandades loodetavasti tublisti tänast liikusohutust. Muuseumipääsmeks on muide pehme helkur.

Kõige korralikumalt tehtud uus muuseum. Kumu ei loe.

Tänavu

Juulis ja augustis teatrietendused muuseumiöuel. muuseum.mnt.ee www.postitee.ee

Eesti Vabadusvõitluse muuseum

Johannes Tõrs on vististi üks Eestimaa metsikumaid mehi. Härra hoovil troonib ehe tank T34 ning kodumurule on rivistunud muudki kergemat ja raskemat sõjatehnikat. Maja ise paikneb Lagedil Pirita jõe kaldal ning kogu kaunist pargist aed on ümbritsetud voolava veega – tõelisesse kindlustallu viib üle jõe iidsest kindlusarhitektuurist inspiratsiooni leidnud ripsild.

Muuseum on rajatud Konstantin Pätsi venna Voldemari kodumaja vundamendile ja siia on kogutud (heas mõttes) eklektiline ja kirju kogum sõjaajaloost. Kandvaks teemaks on teine ilmasõda ning vaatajale pakuvad äratundmis- ja avastamisrõõmu relvad, mundrid, mudelid, dokumendid, mootorrattad, kirjandus ning miski seletamatu fluidum, mis kõige selle kohal hõljub. Ah jaa – väliekspositsioonis on koha leidnud ka palju kära ja segadust tekitanud Lihula monument.

Tahad teada, palju kaalub Maksimi kuulipilduja? Kas Luger'i püstol on tõesti nii ergonomiline, nagu räägitakse? Küsi lahkelt muuseumipidajalt ja ta ei ütle sulle midagi. Proovi siinsamas ise, mis seal seletada.

Muuseumi meeletus relvakeldris on eksponeeritud ka pea kõik Eestis 20. sajandil kasutusel olnud vintpüssimudelid. Püsse on siin piisavalt, et varustada armee – näiteks filmis „Nimed marmortahvlil“ kasutatud relvade enamik tuligi siit. Automaatrelvadegi valik on väärikas.

Tegu on vaieldamatult vägevaima sõjaajaloo ekspositsiooniga Eestis. Ja tellige peremehelt ekskursioon – härra Tõrs on samavõrd värvikas kui tema muuseum.

Tänavu

20. juunil etendatakse muuseumis Paju lahingut – minge vaatama.

www.hot.ee/vmuuseum

Way of Life!

**Uus
Alto**
Hinnad alates
129 900.-

CO₂
103 g/km

Uus Suzuki Alto Leia oma õige tee.

Alto ga võtad kiires argipäevas aja maha. Alto ga sõitmine iseenesest on juba nauding, kuid lisaks sellele leidub Altos teekonna nautimiseks ruumi kõigele vajalikule. Võta ka sõbrad kaasa - viiekselises Altos jätkub ohtralt ruumi neljale inimesele.

Alto kompaktsus ja suurepärase juhitud teevedad ka parkimise lihtsaks. Kui teised alles tiirutavad tänavatel, otsides suuremaid parkimiskohti, siis Sina oled juba sisseoste tegemas või kohvi joomas.

Alto keskkonnasõbralikkusest räägivad nii kütusekulu 4,4 l/100 km (EL norm) kui ka CO₂ heitgaasihulk 103 g/km. Mootor vastab juba praegu EURO5 heitgaasinormidele!

Keskmine kütusekulu 4,4 l/100 km

Kuumakse

vaid **1484** koos km-ga
(20% sissemakse, 60 kuud, 25% jääkväärtus)

**Topliisingult
soodusintress 5,9%**

TOPLIISING

TOPAUTO
tel 667 5511 www.topauto.ee

TALLINN
Topauto
Sõpruse pst 18c

TARTU
Topauto Tartu
Ilmatsalu 28

PÄRNU
MDM Auto
J.W.Jannseni 36b

RAKVERE
Topauto Rakvere
Narva mnt 23c

NARVA
Allianss Auto
Kerese 40g

HAAPSALU
Uuemõisa Autokeskus
Tallinna mnt 78

KURESSAARE
Namset Auto
Kihelkonna mnt 8a

VILJANDI
Siller Auto
Suur-Käärre 69

Eesti Lennundusmuuseum

Mati Meos on järgmine hull, kes võttis kätte ja tegi ühel päeval oma tagaaeda muuseumi, ja mitte enese kodust, vana-dest jalgratastest ega isegi mitte tanki-dest, vaid lennumasinade ülistuseks. Seda riigis, kus lennukitööstus pole just eriti tuntud olnud. Hull mis hull!

Nagu niisugustel missiooniüritustel kombeks, on muuseumikontaktide all vaid härra enda andmed ning muidugi töötab ta ka ise giidina Tartu taga asuval, nüüd Eesti Lennundusmuuseumi nime kandval mäenõlval.

Ei pea vist ütleva, et lennukid on suured ja rabavad juba sellegagi, aga kui paljud nooremad inimesed on üldse näinud neid TUSid ja ANe, mida ristsõnades siiani küsitakse? Uudistamist on mõneteist lennumasina juures üksjagu, osasse pääseb ka sisse. Siin on reisikaid, hävitajaid, koptereid, luurekaid jne jne. Concorde jäi omal ajal kahjuks saamata, kuigi üritati. Ambit-

sioonituses ei saa muuseumi kindlasti süüdistada.

EASi toetusel valminud majakeste vitriines lebab veel sadu lennukeid, küll mudeleid, aga aega kulub neid lähemalt uurides enamgi kui õues. Estraveller saab uute rahasummade taotlemisel muuseumile vaid jõudu soovida, sest masinad tuleb katuse alla saada ning jutuveestmisoskus vajab siin samuti arendamist.

Peamiselt vaid tehnilisi parameetreid sisaldavate infokildude kõrval saaks ju esile manada ka neid meeletuid seiklusi, mida need lennukid ja mudelite tüübid ajaloos läbi on elanud. Ilma giidita käib muuseumi päris kiiresti läbi, aga see unikaalne paik väärib enamat. Palju on ka plaanis, tuleks ainult raha.

Eesti suurima potentsiaaliga muuseum, otseses ja kaudses mõttes.

www.lennundusmuuseum.ee

Mootorrattamuuseum

Kui üle 30 aasta koguda mootorrattaid, mopeede, võrre, nende osi ja kõike muud motondusse puutuvat, tekib ühel hetkel paratamatult probleem, mida selle kõige peale hakata. Urmas Teearu lahendas olukorra, rajades 2002. aastal vanasse Kurtna mõisa tollakuuri muuseumi. Sellest ajast saadik on väljapanek pidevalt kasvanud ja algse 36 rattast asemel on tänases väljapanekus kahe- ja kolme- ja nelirattalisi sadakond.

Kui ka jupid kaasa arvata, saaks muuseumi varasalvestest välja panna vähemalt 150 rattast ja igal aastal ongi saali mõni uus lisandunud. Kõiki rattad pole kaugeltki täisrestaureeritud, vaid näevad välja pigem, nagu tuleks otse igapäevakasutusest – pisut kriibitud ja kergelt mõlki. Kontrastidena saab näha sõna otseses mõttes maast välja kaevatud roostes ja juurikates Indiani ning sel kevadel täieliku uuenduse läbi teinud ja tuttuena näivat 125st ČZ krossikat.

Alates 2005. aastast on kasutusel ka muuseumi teine korrus ning sealt võib muuhulgas leida ülevaatliku näituse sõjaeelsetest ja -järgsetest sääreväris-

tajatest. Näitus on üleval olnud juba 2007. aastast ja muuseumi peremehel on tegelikult plaan sel aastal võrrid mopeedide vastu vahetada. Kui aega leiab.

Ehkki esmapilgul võib asjatundmatule silmale paista, et näitusel on meetrite viisi Jawasid, BMWsid ja IŽe, on iga välja pandud ratas siiski erinev ja kui härra Teearu ise juhtub muuseumis viibima, teeb ta iga eksemplari omapärad ka kiiresti selgeks.

Aga on ka selgelt erilisi rattaid, mida mujal ei kohta. Näiteks saab näha Eestis üht vanimat tsiklit, 1912. aastal Sak-

samaal spetsiaalselt Vene turule ehitatud Watti, mis on nii haruldane, et seda ei leia ühestki mootorrattaentsüklopeediast, Vihur Rotaxi võidusõidurattast, millega Lembit Teesalu võitis oma kolm viimast NSVL meistrikulda, ja 1961. aasta „vana“ Jawa 350, millega tuntud motomatkaja Enn Saik koguni Vladivostokis ära käis.

Kindlasti on tegemist maailma kõige põhjalikuma ülevaatega viimase saja aasta vältel Eestis kasutusel olnud mootoriga kahe- ja kolmerattalistest.

Ants Laikmaa muuseum

Rajatud 1960. aastal, osalt ehk tänu Ants Laikmaa vennale Bernhardile, kes 1905 tormiliste sündmuste järel maha lasti. Bernhard võitles küll vene riigi vastu, ent tema surm sobis punaajaloole ja nõnda sai ka vend Antsust aastakümneid hiljem nõukogude kultuurilukku sobiv tegelane.

Laikmaa ei olnud miski kaltsakunstnik – ikka härra. Tsaariarmee eliitväeosa sirge seljaga sõdur, kelle õppustel saadud vigastus päästis armastatud kunsti rüppe, rahvusliku kunsti rajaja, oma aja mainekaimaid kunstipedagooge, piiritult vitaalne elumees ja seltskonna hing.

Ei olnud Laikmaa tavaline mees ja ei ole ka see

maja tavaline maja – tõenäoliselt Eesti arhitektuuriajaloo suurkuju Burmani projekteeritud, nii nagu ka pargis peituv tagasihoidlikum aiamaaja. Parki on maja ümber seitsme hektari jagu.

Kujutage nüüd siia keskkonda jalutama Marie Under, Artur Adson, Friedebert Tuglas ja mõelge juurde kogu see kiremõll, mis selle seltskonna suhteid ilmestas (võõraste suhete huvilisile on mõne aasta eest kappi peidetud ka mälestustekogu Laikmaa verinoorest pruudist ja tütrest).

Või kujutage ette vanahärra Laikmaad õpetamas siin looma Eestile oma kunsti. Raske öelda, kas meil on säilinud veel teisi kohti, mis oleks

kultuuriajaloolisest õhustikust sedavõrd tiined nagu see Läänemaa idüll. Laikmaa haudki on siinsamas pargis.

Kahju, et tema piltidest on koju jäänud vaid kolm. Marika Valk viinud taiesed ära pealinna – üks maamaja pole just turvalisim koht hindamatu kunstipärandile.

Ilus on see koht Haapsalu lähistel. Eestimaa kauneim maamaja. Võite vastu vaielda, aga teadke, et olete eksinud.

Tänavu

Juuli lõpus mängib Haapsalu teater Randlane terrassil Jüri Tuuliku tükki „Meretagune asi“.

www.laikmaa.eu

Võrtsjärve muuseum

Mis ühendab järgmist loetelu: turb, teib, nurg, rünt, hink, trulling ja võidas? Rakke lähedal järve muuseumis selgub, et tegu on kodumaiste mageveekaladega. Elad ja õpid veel vanuigigi.

Ekskursioon on õnneks pisikese muuseumi piletihinna ja ega ise suudaks kunstjõekesest kõiki kalu üleski leida, rääkimata liikide tuvastamisest. Tähelepanelikum leiab haugi ehk ikka üles, angerjaga võib juba tegemist olla. See mereuss on muide 22aastane, Rootsis oli üks tema kolleeg 88seks elanud.

Solk aknalaua osutub lombi mudeliks, peletised seinal Devoni aegseks ürgkaladeks. Akvaariumi-

dest koosnevas ruumis tervitab saabujaid täiesti süütu olemisega kalake – seesama kuri kohaneja unimudil (all pildil), kes meie liigid nahka paneb. Ungaris on nad juba mitu veekogu üle võtnud.

Kokku näeb järvemuseumis 26 liiki elusaid kalu, kui nad end muidugi näitavad, mõnd saab hea õnne korral proovidagi – näiteks suitsulatikat või angerjasuppi. Ei tee paha road ette tellida, kuna eriti rattamatkaja võib enne päris söögikohani jõudmist Võrtsjärve ümber nälga surra.

Nagu Rannarootsi muuseumis, on siingi rääkida oma rannarahva lugu ja ülevaate sellest saab lisaks piltidele ise kohaliku purjeka kalega Võrts-

järve minnes. Selliseid oli omal ajal kuni 100, praegu vaid üks, aga valmimas on järgmine. Omal käel kala püüdmisel muuseum teid väga ei aita, aga meie e-riigis saab vähemasti mobiilmaksega püügiloo lunastada.

Eesti ainus kalamuseum, kuna sõna „kalaaed“ pole vist olemas.

Tänavu

Suvel valmib uus märgistatud rattarada, juulis toimub Võrtsjärve rattamatk. Pärast 15. juulit saab ka jääaegsele Tondisaarele purjetada.

www.vortsjarve

AMERICAN EXPRESS® GOLD – MEELERAHU JA TURVATUNNE REISIDES

Reisi planeerides ja reisil olles on oluline tunda, et kõik on just nii, nagu soovite. Mitmed American Express Gold kaardiomanikele mõeldud lisateenused tagavad, et Teie reisikorraldusest ja reisil viibimisest kujuneks meeldiv elamus.

AMERICAN EXPRESS REISITEENINDUS

American Express Gold kaardiomanikele on loodud spetsiaalne reisiteenindus, kelle hooleks võib jätta kõik reisiga seonduvad asjatoimetused. Abivalmid konsultandid koostavad kliendile sobiva reisipaketi ja üllatavad lisaks spetsiaalsete kaardiomanikele mõeldud reisiteemaliste eripakkumistega. Ka reisil olles saab abi ja infot reisiteenindusest – vajalikud nõuanded on vaid ühe telefonikõne kaugusel ja seda ööpäev läbi.

SISSEPÄÄS PRIORITY PASS'I OOTESAALIDESSE

Lennuki ootamine võib olla nauditav ja mugav ajaviide, kui seda saab teha lennujaama VIP lounge'ides. Priority Pass'i liikmestaatus võimaldab American Express Gold kaardiomanikele sissepääsu äriklassi ootesaalidesse ligi 500 suuremas lennujaamas 90 riigis ja 275 linnas üle maailma. Kui lend hilineb või tühistatakse, võib klient põgeneda kárarikkast üldsaalist mugavasse ja vaiksesse salongi, kus leiab kõik vajaliku nii töötamiseks kui lõõgastumiseks.

REISI- JA ÕNNETUSJUHTUMIKINDLUSTUS

Muretumaks reisimiseks kuulub American Expressi kaartide juurde parim reisikindlustuspakett. Kaardiomanikel on võimalus reisil viibides saada mitmekülgset meditsiinilist, juriidilist ja muud reisiabi ööpäev läbi. Samuti on kaetud nii reisil haigestumise ja õnnetusega kaasnevad riskid kui ka reisi katkemisest või ára jäämisest tekkinud kulud. Kindlustus aitab toime tulla ka lennu või pagasi hilinemisest tulenevate ebamugavustega.

Oma soovist saada American Express Gold krediitkaardi omanikuks palume teada anda telefonil 888 6 888 või külastades veebilehte www.americanexpress.ee

Meeldivaid elamusi American Express Gold kaardiga!

Rannarootslased Haapsalus

Jaala Vikan mudel Rannarootsi muuseumis. Võluv uus-uunikum seisab lähedalasuva kai ääres.

Olete märganud Ruhnus või Vormsil ilu – vanu kirikuid ja talusid, mis vaatamata ajaloole keerdkäikudele on tänaseni säilinud? Niipalju on meile siis ühest kadunud rahvast jäänud.

Rannarootslased olid lihtne rahvas, elasid siin keskajast saati. Vabariigi aeg ei ilmutanud nende suhtes silmapaistvat armastust või tähelepanu, pigem toimus tagasihoidlik, ent järjekindel represseerimine. Nii nad siit vaenulikuks muutunud maalt sõja jalust läksid.

Rannarootsi muuseumis on kurb lugu talle, seda saab lugeda siinse kirjutaja kibestumise või tavalise muuseumiküllastaja ajalohuviga, ent üks on selge – see on üks Suur Lugu. Vähemalt Väikeses Eestis.

Väga hea ekspositsiooniga muuseum, aga mitte ainult. Ainult siin saab huviline rentida vana kahvelpurjega kaluripaadi (koopia, aga aus) ning seilata merele. Igaüht purje alla ei lasta, aga kui oidu jagub, siis 200 kr/h eest saab purjetada ka maalilise Haapsalu Kuursaali ees.

Kes tahab, rendib rannarootslaste jaala – veidi suurema purjeka ühes asjatundliku kipperiga ning seilab Vormsile, rendib sealt ratta ning vaatab, millisel maastikul rannarootslased elasid.

Mullu lisandus muuseumi purjekate hulka Ruhnu jahta. Mitte selline peen hobijaht, vaid nii nagu rannarootslastel oli kombeks – ikka tõine. Runbjarm viib

Haapsalust Tallinna laulupeo tule, ent hiljem saab meresõber sellegi alusega koduse mere lainetel seilata.

Jõudumööda hoitakse ka kohaliku käsitöötraditsiooni – korra nädalas kogunevad siia vanaprouad, kes aga peent tööd enam teha ei jaksa ning kunagised mustrid ja tehnika on jäädavalt kadumas.

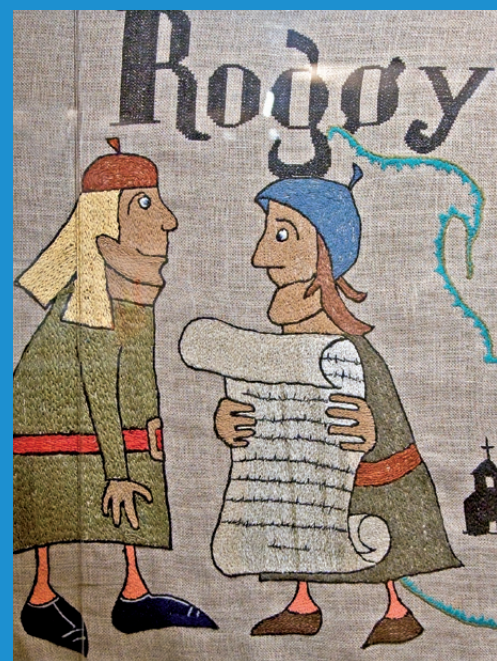
Kõige meresõbralikum muuseum Eestis. Või siis ainuke tegelikult merega suhtes olev muuseum Eestis.

Tänavu

Võimalik, et muuseumi juures etendatakse Tätte „Laternat“.

Jälgi reklaami.

www.aiboland.ee

Internet on nüüd
Sul kõikjal taskus.
Ja augusti lõpuni
**Euroopas super-
soodsalt!**

TASKUPÄRANE INTERNET

Internet Sinu mobiilis. Läbi terve suve koduhinnaga kõikides Euroopa Liidu riikides – vaid 25 krooni/MB. Oled Austrias või Vatikanis – sirvi muretult mobiilis ajalehti, loe elektronposti ja guugelda; vii end kurssi ilmateadetega, leia netist üles lennud ja hotellid. Internet on nüüd Sul kõikjal taskus. Ja augusti lõpuni Euroopas supersoodsalt.

www.tele2.ee

TELE2

MILLEKS MAKSTA ROHKEM

Meleski klaasimuuseum

See lugu pajatab suurest klaasitehasest ja mitmest klaasikojast selle eel ja järel Viljandimaal Meleskis. 19. sajandi alguses oli Rõika-Meleski peeglivabrik näiteks Eesti suurim käitis – töölisi oli üle 500 ning turg ulatus Lõuna-Ameerikani välja. Toodangu veoks ehitati lausa Pihkva vahet sõitev aurulaev, kuna hobuvedu lõhkus liiga palju. Klaasitööstusse olid kaasatud jõukad mõisad, langesid metsad ja sisse toodi palju saksa soost meistreid.

Vabariigi ajal tegutses Meleskis klaasitööstuse kool, esimese muuseumi rajasid kohalikud aktivistid 1966. aastal. Väljas olid näidised vabriku toodangust – peeglid, joogi-, liimi- ja tindipudelid, igasugused klaasnõud, lillevaasid, lambikuplid, iluasjad, vigurpudelid. Seintel dokumendid ja fotod jõukast vabrikust ja selle mõjust kogu küla arengule. Kahjuks hävis see muuseum 1993. aasta tulekahjus.

Praegune eramuuseum loodi aastal 2002 perekond Drevingite eestvedamisel ja Meleski Klaasialaloo Seltsi kaasabil. Väljas on ligi tuhat klaasest õllepudelitest kuni pisimate apteegipudeliteni, peale selle toodeti Meleskis purke, tee- ja nap-

siklaase, salatikasse ja muud. Nõusid valmistati iga värvi klaasist nii puhumise kui ka pressimise teel. Üldse toodeti nõusid ligi 400 mudeli järgi.

Külas teed juhatavaid silte üleval ei ole, sest väike muuseum avatakse vaid huviliste saabumisel. Nii tuleb ette helistada perenaisele Astrid Drevingile (5648 9406 või 435 9468), kes teab ka hulka lugusid tehase tegelikust elust.

Suur ja tühjalt müügis seisev klaasimuuseumi hoone ise on tee ääres kõigile kergelt leitav, lihtsalt pilk paremale, kus muinsuskaitsealune maakivist pompoosne korstnaga hoone läikleb seina laotud klaasitükkide tõttu. Vabriku hoovil kuhjuvad toorklaasivorstid.

Klaasikamakaid on ka aedades ja jäägid läksid küla kruuskattega teedessegi. Keset ridaküla asuv bussipeatus on samuti kaunistatud maalitud pudelitega.

Selline on siis kunagi jõukas paik, saksaegse nimega Katarina-Lisette, läbi aegade kuulus klaasiteo koht. Viimati toodeti Meleskis klaasi 1980. aastate lõpus.

Kondase keskus

Siin pisikeses Viljandi muuseumis saab näha naivismi. Mitte seda blondi, mida Kanal 2 meile iga päev pakub, vaid ikka kunstimaailmast pärinevat. See on siis kunst, mille kujutamise- ja jutustamisviis on selline lihtsake, tihti ka lõbus, südamlik ja erinevalt näiteks kaasaegse kunsti enamikust vägagi vaatajasõbralik.

Põhiliseks vaatamisväärsuseks on muuseumi nimele vastavalt ühe meie põnevaima, kadunud naivistliku kunstniku Paul Kondase tööd. Põnevaima mitmes mõttes – oli ju Kondase näol tegu koolmeistri, koolielu elavdaja ja edendaja, kirgliku kala- ja jahimehega.

Kondase maalides leiavad kajastamist mütoloogia ja elurõõm, suur- ja väikeriikide suhted, ajaloo valud ning moraaliteemad. Kui küsitaks, milline on Eesti kõige (heas mõttes) poliitilisem kunstnik, siis vastakski, et ehk Kondas. Tema eluajal (1900-1985, kunsti tegi 50ndatest aastatest pea eluõhtuni) ei teinud nii julget kunsti ei Lapin, Meel, ega ka keegi kolmas.

Kaasaja naivisti Navitrolla piltide kõrvutamine Kondase omiga on muide päris põnev: Kondasel siiras jutustus omaenese maailmast, hirmudest, rõõmudest ja arusaamadest maalituna iseendale ning Navitrollal tarbijamaitse eksimatu taju – jutustused nunnudest loomadest, mobiilsidemastist, ühe pildi allkirjas vilksatamas ajakohaselt sõna liising.

Lustakaim kunstimuseum Eestis, aja jooksul muutub tõenäoliselt aina paremaks.

www.kondas.ee

Tänavu

Veidi veel Navitrolla maalid ja graafika, peatselt Rumeenia naivistide näitus.

Heimtali Muuseum – rahvusliku käsitöö varasalv

Kootud kinnas ja kampsun ei ole see, mida Tallinna vanalinnas müüakse – nende ideaalkuju on talle Heimtali muuseumis, kus seda esitlevad inimesed, kelle silmist peegelduvad armastus oma kogu vastu ja rõõm selle tutvustamisest küllastajatele.

Koht eksisteerib tänu tekstiilikunstnik Anu Rauale, kes tänavu kinkis võluvas vanas koolihoones majutuva pikkade aastate vältel kogutud käsitöökogu riigile.

Siin muuseumis ei ole efektset ekspositsiooni, professionaalselt konstrueeritud jutustust ja keskkonda. Ei midagi moodsat, on vaid maja, hoolivad inimesed ja paljuski kirstude hämarusest vaataja ette lahtipakitavad imelised käsitööesemed, mis võimaldavad pilguheitu kõigesse sellesse, mida meie esiemad kustumatu armastuse ja soo-

jusega oma peredele ja lähedastele oma kätega valmistanud on.

Külaline saab võimaluse sukelduda kadunud maailma, mille asukate oskuste ja kunsti peensused on tänaseks kadunud või jäänud väheste teadjate hoida. Suveniiriks ja hingekosutuseks saab kaasa osta mõnegi tänase tippkäsitöökunstniku loomingut, lihtsa vihu maavillast lõnga või lastele imearmsa kootud loomakese või käpiknuku.

Käsitöö ja etnograafia huvilisele kohustuslik, ent ei saa salata, et nende riideesemete ja tarbetekstiilide peensused ja ilu võtavad suu ammuli isegi käsitöövõõral meesterahval.

Vaieldamatult kõige soojem muuseum, mida Eestis on võimalik külastada.

Põhjamaade teemapargid – küllaga põnevust ja avastamisrõõmu

estravel@estravel.ee

24h reisiabi 626 6266

www.estravel.ee

Täiuslik puhkus koos perega

Muumimaa

Muumimaa satub tõeliselt Muumiorgu, kus kõik on just täpselt selline nagu oled ette kujutanud! Lisaks Emma teater ja Väski seiklustesaar. Muumimaa asub Naantalisis, 16 km kaugusel Turust. NB! Avatud suvisel hooajal. Lisainfo www.muumimaailma.fi
Laevapilet Tallinn-Helsingi-Tallinn ja Muumimaa pilet **alates 900 krooni/täiskasvanu**.

Meremaailm Sea Life

Põnev meremaailm asub Helsingis, Linnanmäe lõbustuspargi kõrval. Avatud aastaringselt. Lisainfo www.sealife.fi
Laevapilet Tallinn-Helsingi-Tallinn ja Sealife pilet **alates 698 krooni/täiskasvanu**.

Skanseni vabaõhumuuseum ja loomaaed

Skanseni muuseumis eksponeeritud 150 farmi ja maja annavad suurepärase ülevaate Rootsi käsitöö ning traditsioonide ajaloost. Lisainfo www.skansen.se Kruiis Tallinn-Stockholm-Tallinn ja Skanseni vabaõhumuuseumi pilet **alates 820 kr/täiskasvanu**.

Vasa muuseum

Vasa on maailma ainus 17. sajandist säilinud laev, mis asub spetsiaalselt Vasa jaoks ehitatud muuseumis. Väärat külastus kogu perele! Lisainfo www.vasamuseet.se
Kruiis Tallinn-Stockholm-Tallinn ja Vasa muuseumi pilet **alates 854 kr/täiskasvanu**.

Junibacken

Junibackenis satub mitmetesse Astrid Lindgreni raamatutest tuttavatesse keskkondadesse ning kohtad tuttavaid tegelasi Vahtramäe Emilist Katuse Karlssonini. Junibackenis koged Põhjamaade muinasjuttude võlu, siin leidub avastamist kõikidele! Lisainfo www.junibacken.se
Kruiis Tallinn-Stockholm-Tallinn ja Junibackeni pilet **alates 875 kr/täiskasvanu**.

Lisainfot leiad www.estravel.ee

EOK PARTNER

vancouver 2010

OFFICIAL TICKET AGENT

Kui keegi teile pealkirjas toodud ettepaneku teeb, siis esimese asjana turgatab kindlasti mõte päikesest, sillerdavast merest ning sellel seilavast purjehahist, millega olete teel näiteks Ruhnu poole. Ilus mõte, kuid Assar Jõepera on päris kindel, et sama purjekaga Võrtsjärvest Peipsile sõitmist te ette ei kujutanud. Niisuguseks retkeks on olemas erinevaid mooduseid (kaater, lodi), kuid üks tõeliselt looduse-sõbralik ja vahvat elamust pakkuv vahend on kajak ehk meresüst.

Vett mööda Eestimaad avastama

Tekst ja pildid **ASSAR JÕEPERA**

Viis aastat tagasi ei osanud ma kajakist mitte kui midagi arvata. Teadsin, et ta on olemas, aga seda, et kajak võib olla äärmiselt mugav vahend läbimaks pikki vahemaid ja et kaasa saab võtta päevade ja-gu reisivarustust, oli mulle üllatus.

Tänaseks olen sellega harjunud. Tänu kajakile olen üksi ja koos sõpradega avastanud palju põnevat ning julgen öelda, et Eestimaa rannikul asuvad saared ja laiud on väärt avastamist ja just kajakiga.

Sihvakas liikur

Välja näeb ta nagu sihvakas kanuu, millel on üks kuni kolm üksteise taga asetsevat istekohta, kuhu pääseb läbi pealispinnal oleva ovaalse tühimiku. Kuna kajak on väga madal ning istutakse peaaegu veepiiril, kaetakse kaja-

kis istudes ovaalne avaus spetsmaterjalist „põllega“.

Selle ülemine pool tõmmatakse ümber keha ning alumised ääred pingutatakse ümber istumisavause. Niimoodi muutub kajak veekindlaks ning merel olevad lained võivad rahulikult üle kajaki ja aerutaja joosta.

Kajak liigub edasi aeru(de) jõul, sõltuvalt sellest, mitu inimest ta mahutab. Matkamiseks mõeldud kajakid on üldiselt kahekohalised ja nende edasiliikumine on vastupidiselt arvamusele väga kerge. Kaks naisterahvast ühes kajakis on täiesti normaalne nähtus ning sellisena liigub alus mitu korda kiiremini kui kanuu.

Põhjus on väga lihtne – kajak on pikk, küllaltki kitsas ning tänu sellele hoiab väga hästi iga aerutõmbega antud kiirust. Kümnekilomeetrised va-

hemaad mööduvad väga kiiresti ja just seetõttu on kajakkimine märksa nauditavam kanuusõidust.

Paat on ise pärit polaaraladelt, täpsemini inuittide jahivarustusest, kus lainekindlus, kiiruseomadused ning hea kandevõime aitasid mereelukaid hästi kätte saada ja koju tuua.

Avastused käeulatuses

Nagu öeldud, on kajakites palju avastada. Eialgu soovitatakse retki teha koos matkakorraldajatega, kogemuste kogunedes kas koos kaaslaste või sõpradega. Esimesteks sihtkohtadeks võiks valida ranniku lähedal asuvad saared ja laiud.

Põhja-Eesti inimestele soovitatakse soojalt õhtust kruusi (omaenese lihasjõul) Aegnale ja Pedassaarele. Mõlemad matkad võtavad koos maabumise ja väike-

LÜHEM TEE LÄHEB HELSINGI KAUDU.

Finnair lendab 9 Aasia sihtkohta ja rohkem kui 40 Euroopa linna, kasutades kiiret ja lühemat põhjapoolset õhuteed, mis kulgeb läbi Helsingi. Meie USA sihtpunktiks on New York. Loe meist lähemalt veebilehel www.finnair.ee.

THE FAST AIRLINE BETWEEN EUROPE AND ASIA

se kohalolekuga aega umbes kolm-neli tundi, seega sobivad ideaalselt tööpäeva lõpus tühjade akude laadimiseks.

Kohalikud paradiisisaared

Kui te esimestel kordadel positiivse emotsiooniga naasete, ootab teid Eestimaal üks imeilus koht – Hiiumaa laidude kaitseala, mis koosneb ei vähem ega rohkem kui 22 erinevast laiust ja rahust. Eestis on rohkelt kauneid paiku, aga sellist, nagu on suvisel ajal Saarnaki ja Hanikatsi laid, annab ikka otsida.

Mina nimetan neid paradiisisaarteks, sest just sellisena nad mõtteis alati meenuvad. Kaitsealale pääseb ainult eriloaga, kuid kajakitega minnes on seda kenasti võimalik saada kaitseala

keskusest, mis asub Salinõmmes.

Muidugimõista on kõige lihtsam matkata koos asjalike giididega. Neid toredaid ja abivalmis inimesi leiate nii www.360.ee, www.kajakimatkad.ee kui ka Reiman Retkede meeskondadest.

Kajakimatk on üldjuhul mõnus, lõõgastav ja paraja koormusega tegevus. Päikeselisel ja tuuleta päeval lõikate kiilja ninaga läbi sillerdava vee läheneva laiule poole ning kuulete lendlevate merelindude hääli. Varahommikul võib õnnestuda hääletult läheneda magavale luigepaarile ja kui teil on õnne, võite tõtt vaadata merel pinnale kerkvate tumedate „kividega“ – uudishimulike hüljestega, kes tavaliselt Hanikatsi lähistel värvilisi kajakeid vaatlema ujuvad.

Lisaks nimetatule sobib kenasti sõita väga mitmekesise loodusega Prangli, Aksi, Koipsi, Rohusi ja Rammu suunas, teha ühe- või kahepäevane retk militaarsaar Pakrile, külastada väljasõiduga Viinistust Mohni saart ning uurida Vilsandi Rahvusparki.

Kohustus valida

Kajakiga pääseb igale väiksemale Eestimaa laiule ja saarele, aga oluline on enne minekut selgeks teha, kas külastamine on sel ajal lubatud või mitte. Paljud meie laiud on lindude päralt ning pesitsusajal neid häirima sõita ei ole hea mõte. Parem võtta merele binokkel kaasa ning vaadelda lindude tegutsemist viisakast kaugusest.

Kevadise suurveega on kajakiga

Aktiivsed puhkused veekogudel

Kes ise ei viitsi otsida ja helistada, küsige suviseid võimalusi oma reisi-konsultandilt. Estraveli siseturismi osakond pani kokku lühikese ülevaate, mida kõike Eesti veekogudel teha saab.

Tallinn ja Põhja-Eesti

Tallinna lähel pakume sõite nii purjejahtide, kajakite kui ka *zapcat*-paadiga.

Kolmetunnise purjesõidu ajal saate lisaks mõnusa lõõgastumisele ning meremehejuttude kuulamisele soovi korral kaasa lüüa ka purjede heiskamise ja proovida teisi meresõidu võtteid.

Tallinna lahe kajakimatki algab Linnahalli juurest ning selle käigus tehakse tuur lahe kõige vaikemas osas ja tutvutakse linna rohkete sadamatega.

Zapcat-paadi safari sobib adrenaliinisüstiks igaühele, kellele meeldib kiirus ja vesi. Paati juhivad kogeenud instruktorid, reisijal jääb üle ainult kinni hoida. Sõit toimub pea iga ilmaga, sest sõitjad saavad selga veekindla tormiülkonna.

Tallinna lähedal on juunist augustini võimalik igal kolmapäeva õhtul võtta osa kajakimatkest Aegna saarele.

Seiklus algab Rohuneeme liivarannalt kell 18 ja kestab ligikaudu neli tundi. Matka alguses tutvustatakse lühidalt varustust ning aerutamise tehnikat. Matk sobib ka algajale aerutajale. Kui seltskonnas on enam kui 10 inimest, saab matka korraldada just teile sobival päeval ja kellajal.

Põhja-Eestis korraldatakse kajakimatku veel Kolga lahe väikesaartele ning kahepäevaseid matku Pakri saartele ja Osmussaarele.

Põhja-Eestis on võimalik proovida ka süstamatka koos proovisukeldumisega. Matk toimub Mohni saare või Pedassaare lähiümbruses ning see on sobilik ka algajatele.

Proovisukeldumisi korraldatakse veel ka Äntu Sinijärves Lääne-Viru maakonnas.

Lääne-Eesti

Väinameri sobib hästi mereaerutamise hooaja alustamiseks, kuna sealne madal vesi soojeneb kiiremini kui mujal Eestis. Matku korraldatakse Hiiumaa laidudele ja Vilsandi rahvusparkis ning Kuressaare lähel.

Suvepealinnas mõnusaks ajaveetmiseks pakume purjehisõite Pärnu lähel.

Pärnu lähedal Soomaa Rahvusparkis saate nautida soojade suveõõde eksootikat kanuumatkaudel. Pimedas paistavad asjad teistmoodi, kõike ei näe, osa võib ainult kuulda või lihtsalt ette kujutada. Matku juhivad kogeenud giidid, programm sisaldab muu hulgas ka võimalust korraldada öine sööma-aeg lõkketule valguses ja lihtsat ööbimist kuni keskpäevani.

Soomaal korraldatakse ka päevaseid kanuumatku ning õhtuti koprasafarit. Viimane on õhtune kerge kanuumatk, mis viib teid giidi juhtimisel kopra elupaika rahvusparki põhjapiiril kulgeval Raudna jõel. Enne või pärast saab lõõgastuda parvesaunas.

Lõuna-Eesti

Süsta- või kanuumatku korraldatakse Lõuna-Eestis Võhandu ja Ahja jõgedel. Sealne marsruut on vaheldusrikas, mõõdukate ülevoolude (väikesed karestikud), liivakivipaljandite, koobaste, ajalooliste sildade ning huvitava kultuurilise taustaga.

Põnev tegevus seltskonnale on ka hiigelkanuu matk. Sellesse seitsmemeetrise paati mahub korraga aerutama 10 inimest. Matku korraldatakse Tartus ning kombineerida saab kanuu- ja jalgsirännakuid Väikesel Emajõel ja selle kõrval.

täiesti sobilik liuelda ka üle Soomaa veteväljade, sõita Emajõest üleujutatud luhtadel ning matkata mööda Eesti suuremaid jõgesid. Kui sellest kõigest väheks peaks jääma, võtke ette terve Läänemere rannik Narvast Häädemeesteni ning sõitke vahelduseks Ruhnule karujälgi otsima.

Ühesõnaga, kui teil on ühel hetkel linnamelust kõrini, siis lihtsaks võimaluseks ennast tõeliselt välja lülitada on paaripäevane kajakimatki mõnele kodumaa saarele või laiule. Esimese matkapäeva õhtul tabab teid kindlasti meeletu rammestus ja oivaline uni – meretuul, puhas loodus ja väike füüsilise koormus on teinud oma töö. Seiklusrikast suve!

Vabadus?! Lugu sellest, mis tunne on lennukist välja hüppata

Siim Haagen on pidevalt unes näinud hetki, kus ta kukub kuskilt alla, maandudes ärkab üles ning tunneb, et seda võiks veel teha. Alates nendest unenägudest on ta tahtnud ära proovida, kuidas oleks teha esimene iseseisev langevarjuhüpe.

Tekst **SIIM HAAGEN**
Pildid **KAIDO HAAGEN**

Algas see kõik pärast sünnipäeva, kui sain kingiks kolme hüpet sisaldava langevarjuri algkoolituse. Ligikaudu kuu aega hiljem oligi kokku lepitud teooriatund, mis on äärmiselt vajalik, et elusalt maa peale tagasi jõuda. Ühel õhtul vaadatakse videoid ning kuulatakse juurde selgitusi sellest, kuidas kehad õhus liiguvad, kuidas ennast liigutada, kuidas manööverdada, kuidas maanduda ja kuhu maanduda.

Siis võetakse läbi langevarju osad: mida mingisugune tross või pulk teeb, sest neid sassi ajades võivad asjalood saatuslikuks osutuda. Oluline oli veel kuivalt ära teha nii-öelda väljahüpe lennukist. Lennuki asemel on üks kast, millel on peal raam, mis on lennuki ukse mõõtmetega.

Istun ääre peal, jalad väljas, nägu lennusuunda, käed ukseraamid. Instruktori küsimuse „Valmis?“ peale

jah öelnud, hüppan kasti pealt maha ja ajan käed laiali, pea kuklasse ja kallutan ennast tahapoole. Kukkuda pole palju, umbes 5–10 sentimeetrit. Ei hirmuta väga.

Tohutul hulgal tuleb meelde jätta informatsiooni, mis peaks elu päästma. Nii et kui öeldakse „Homme siis Kuusikul näeme“, siis see lause paneb küll küsima, et oli seda kõike nüüd vaja. Samas kirk adrenaliini ja uue kogemuse järele õhutab mitte kartma, mis ongi peamine.

Hüppepäev

Kuusikul on ilm soe, ilus päikesepaisteline laupäevahommik. Ei ole mingit tunnet sees, et peaksin varsti lennukist välja hüppama. Umbes poole tunni pärast teen oma teooriaeksami ära, mis ei tundugi nii raske, kui alguses paistis. Möödub veel tunni-

kud asjad, et tervena maa peale jõuda.

Hüppejärjekord on oluline. See pannakse paika ja minnakse rivvi. Instruktori märguande peale liigutakse rivis lennuki poole. Müra ja tuul lennuki lähedal teevad ärevaks. Vaikselts hakkab hirmu tundma ja jälle käib peast läbi mõte, et kas oli seda ika vaja. Lennukisse istudes märkan, et selles on üllatavalt vähe ruumi, kõik istuvad üksteise vastas.

Kui lennuk tõusma hakkab, on müra suur, tunda on, et enam maaga kontakti ei ole. Lennuk tõuseb tükk aega. Aknast on näha, kuidas maapind aina kaugemale jääb. Hooned, metsad ja teed muutuvad väga väikesteks. Esimest korda hüppajad saadetakse välja 1500 meetri peal. Vaatan enda poole suunatud naeratavaid nägusid, kes on teinud juba sadu hüppeid.

Ma ei tea, mis mind ootab

Piloodilt kõlab lause „1500 meetrit“, mille peale instruktor avab ukse. Esimene mõte on, et see ei ole tavaline. Lennukil ei peaks olema uks avatud, inimesed ei tohiks nii lähedal ol-

la sellele uksele. Sealt võib ju välja kukkuda. Olen kolmas inimene, kes ukse juurde liigub.

Panen jalad ettevaatlikult üle ääre rippuma, surun käed vastu ukseraame ja keeran ennast niipalju, kui võimalik lennusuunda. Alla vaadates tekitab tunne, et see ei ole kindlasti see, mida tahtsin. See on kohutav. See ei ole loomulik.

Instruktor paneb käe õlale ja teise käega tõmbab trapetsi kotist välja. See tõmmatakse välja sellepärast, et algajatel avaneks vari niipea, kui nad lennukist välja hüppavad, sest esimestel kordadel ei oska varjurid veel enda keha niipalju kontrollida, et suudaksid trapetsi iseseisvalt välja tõmmata.

Instruktori küsimuse peale „jah“ öelnud, heidan veel viimase pilgu lennukis olevatele inimestele, pööran pea tagasi ukse poole ja tõukan ennast lennukist välja. Kõik käib nii kiiresti.

Ebaloomulik kukkumise tunne. Adrenaliin.

Kui tavaliselt kukutakse ja maandatakse, siis see kukkumine kestab.

Uskumatu tunne, vaatan üles, lennuki poole, kust just välja hüppasin.

ke ja siis tuleb ära teha varuvarju avamise protseduur juhuks, kui vari ei avane või avaneb nii, et seda pole võimalik juhtida.

Pärast varuvarju avamise harjutust panen ennast hüppenimekirja. Alates sellest hetkest on tunda südamerütmi kiirenemist, sest tagasiteed enam ei ole. Muidugi ei sunnita kedagi kunagi hüppama, kuid tunnen ise, et mul on kindla peale vaja see hüpe ära teha.

Läheb veel natukene aega mööda ja valin endale hüppamiskostüümi. Need on kõik punased. Otsin kõige väiksema ja tõmban selle selga. Jälle läheb natukene aega mööda. Vaadates teisi varjureid alla tulemas, ei tundugi see hirmus. Tuleb endale vari hankida, sest ilma pääseb lennukisse vaid piloot. Saanud kõige väiksema õppevarju, ajan selle selga ja lasen üle pingutada rihmad, et need 100% kinni oleks. Eelmise hüppe lennuk hakkab maanduma. Otsin endale kiivri ja prillid – vajali-

siim →

Ei suuda ikka veel uskuda, mis toimub. Järsku käib tugev raputus, jalad käivad korraaks taeva poole.

Vari avanes. Hea märk.

Nüüd on vaja juhtimine üle võtta. Kuid enne tuleb kontrollida, kas vari on täielikult juhtimiskõlblik. Seejärel vaatan alla, kus on lennuväli. Sinna maandumine on oluline. Kui see ka kontrollitud, võtan juhthoovad. Tunduvad täiesti tavaliste nõõridena, kuid neid tõmmates kontrollitakse tervet varju.

Teades, kuhupoole lennata, on palju aega mõelda. Samas tuleb pidevalt kontrollida kõrgust ja tuult ja lennuväli ja asukohta ja seda, et teised varjurid lähedal ei oleks. Varju all rippudes jõuab ka natuke ringi vaadata. Hooned, metsad ja teed hakkavad tagasi suuremaks muutuma. Eemal õhus näen teisi varjureid. Oluline on nendest eemale hoida.

Jõudnud maandumismanöövrid ära teha, tuleb maandumine ise. Lennuraja kõrval olevat mururiba vaadates sätin ennast, et oleks otse. Olen valmis PRMKKd (Parem Riided Mustad Kui Kondid Katki) tegema. Maapind jõuab aina lähemale ja lähemale, tuleb mõlemad juhtotsad alla tõmmata ja jalad kõhu alla tõmmata.

Ja muidugi ei ole esimene kord per-

fehtselt maanduda väga kerge. Üks jalg liiga sirge, juhtotsad ei olnud täielikult all. Puudutan maad, aga kuna kiirus on veel nii suur, komistan ja kukun kõhuli maha. Tõusen püsti, kõik tundub terve olevat.

Korjan varju kokku, vaatan, et ükski osa varjust maad ei puudutaks, ning kõnnin tagasi kohta, kust sain varustuse. Vari maha pandud, tuleb kohe endale pakkija otsida, sest ma pole veel varju pakkimise koolitust ära teinud. Pakkija leitud, tuleb instruktor minu juurde ja kommenteerib maandumist. Langevarjurid kommenteerivad tõsiselt. Mitte ei pahanda, vaid on väga tõsised ja karmisõnalised. See on loomulik, sest tegemist on äärmiselt ohtliku spordialaga. Püüan võimalikult palju meelde jätta asju, mida valesti tegin, et neid enam mitte teha.

Tekst ja pildid
KARL-KRISTJAN NIGESSEN

Tahad lennata?

Üks võimalus on soetada Estravelist lennupilet, ent reisilennuk on ikkagi üks tramm ning seal istumine ei anna miskit kogemust lendamisest enesest. Eesti Langevarjuklubi teatab oma kodukal, et nemad teavad, miks linnud laulavad. Kõlab usutavalt. Selle teadmise saab kätte veel ka purilennukis ning pisemas mootorlennukis.

Tallinnale lähim lendamiskoht on Kuusiku lennuväljal, kus Siim oma hüppe tegi. Sealsamas on ka suurepärane võimalus mootorlennu ja suisa vigurlennugi proovimiseks – soovite teada, mis tunne on teha surmasõlme? Aga palun! Veerandtund lendu pole odav, veidi üle 700 krooni ning selle rahaga saab ju tihti üksjagu kaugemalegi lennata.

Sai korra äiapapa sinna lennukisse tõstetud. Lehvitas teine läbi akna ning kaduski peatselt

gemus. Selgus, et ka sellega saab teha mõndagi põnevat. Kahekohaline Balnik L-13 võib oskusliku piloodi juhtimisel teha trikke, mida pidasin varemalt vaid mootorlennukite pärusmaaks, nagu surmasõlmed ja pöörised, ning trikkide arsenal ja nendes kogetav adrenaliinikogus on päris suured.

Mina proovisin pöörist – lennuki nina viiakse ülespoole nõnda, et kiirus hakkab langema. Ühtlasi kaob juhitavus, tiivad enam ei kanna ja äkitselt pöördub lennuki nina otse maa poole. Koduplaneet läheneb juhitavuse kaotanud lennukile tõtaka entusiasmiga ning omapäi talitav lennuk tekitab ümber oma telje tiireldes lendajas seni kogemata tundeid. Lõpuks on kukkumine juba sedavõrd kiire, et lennuk muutub taas juhitavaks, osav piloot toob ta pöörisest välja ning sujuv liuglemine läbi õhu jätkub.

Aga mitte trikid ei olnud purilendamise juures kõige-kõigemad. Kauneim oli see hetk, kus planeeri üles tõmmanud mootorlennuk eemaldus ning mootorimüra kadus. Jäi vaid lennuki kere ja tiibade tekitatav vihin.

Kummaline teadmine – mina lendan. Justkui oleks mind korraga vabastatud kõigist inimlikest vaevadest.

Sinna juurde veel hetked, mil ise oma käega sai lennukit juhtida. Tajumine, et tööpoolest saadki kontrollida seda liikumist läbi õhu ilma ühegi müri-seva abivahendita – seletamatult kaunis.

Ma sain ka teada, miks linnud laulavad. Kahju, et ma ise viisi ei pea.

(Teisel hüppel tegin palju hullemaid vigu kui esimesel...)

Pärast õpetussõnu ulatatakse esimese hüppe sooritamise puhul diplom. Tunnen kergendust, hea on olla, nagu oleks midagi suurt saavutanud. Ikka veel ei suuda uskuda, et mõni hetk tagasi hüppasin lennukist välja ja seda üksinda. Uskumatu kogemus. Ainulaadne.

Kuni tervis kannatab

Soovitaksin kõigile, kes elult midagi erilist ootavad, langevarjuhüpe ära proovida. Pole vahet, kas oled noor või vana. Senikaua, kuni tervis kannatab, tasub ära proovida, saate kogemuse, mida on võimatu unustada.

suviselt niiske Eestimaa taeva pilvedesse, mõnda vigurmanöövrit ikka nägime ka. Peale lendu astus härra välja, nägu naerul, justkui oleks ta taas teismeline.

Kuusikul saab ka lapsed lendama viia – küll veidi vähem sportlikus lennukis, aga et neid sinna rohkem mahub, on sõit ka inimese kohta soodsam.

Tartlased lendavad-hüppavad Ridali lennuväljal (jääb Valga ja Võru vahele), keskeestlased Nurmsi lennuväljal ning aktiivne tegevus käib ka Tapal.

Just Tapalt pärineb ka allakirjutanu purilennuko-

Tekst ja pildid **KARL-KRISTJAN NIGESEN**

Taassündinud Vihula mõis

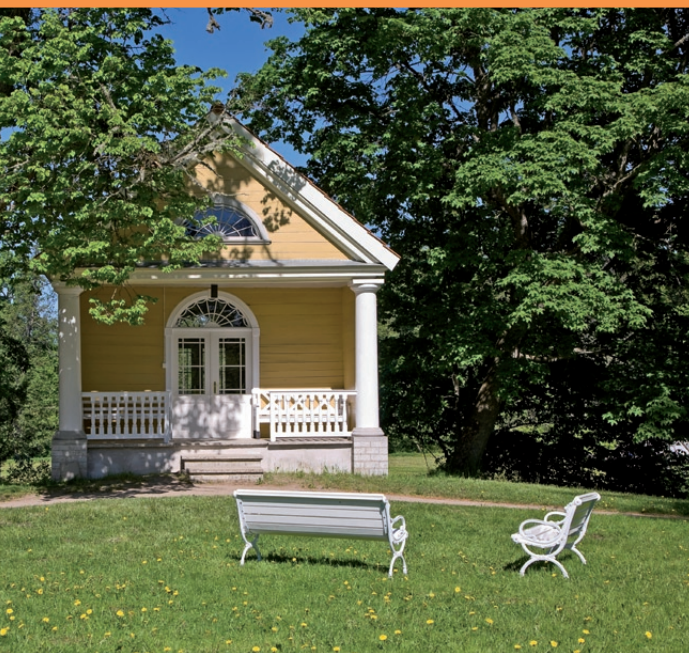
Karl-Kristjan Nigesenil on nõuka-aegsest lapsepõlvest meeles Vihula mõisas käimine. Sõitis vanaisa mosses mööda Lahemaad ja astus läbi ka Vihulast. Vist oli see vanaema, kes õhkas – see on nagu Itaalia. Itaalias vanaema küll käinud ei olnud, aga ega ta väga mööda ka ei pöörutanud ...

Ülal tuba mõisa peahoone esimesel korrusel, ülejäänud Tagamõisast. Erinevuseks põrandamaterjal ning vanema ja pisema maja pehmem miljöö.

Vee kohal trobikond maju, ega meil teist nii kena mõisavaadet polegi. Mastaapsematel Itaalia maastikel Garda ja Como ääres pole seda rohelust, mis Vihulas, nii on seis viigis tegelikult ka Itaaliaga. Sisse ei saanud. Seal oli miski asutus, kus eladsid õnnetud inimesed, nii nagu paljude mõisate puhul kombeks oli.

Nüüd saab sisse ka. Uniqwestay kaubamärgi all on kogu väikest linna meenutavast 26 hoonega alast saanud Vihula Manor Country Club & Spa, ning raha on siia kõvasti paigutatud. Rõhuasetus on üksjagu konverentsituristil ja miks ka mitte – on see ju üks kaunemaid kohti mõtete ja enda liigutamiseks. Unustage Palmse, vabanda, hea Sagadi, sorry, Pädaste – nüüd on Vihula kauneim kogu maal.

Lahke majarahvas

Registruuris võttis meid vastu lahke preili Anne, kes oli tähelepanelik ajakirjanikest mõisauudistajate vastu ja suutis jäigavõitu Saksa turistid naeratama panna.

Tundub, et mõisapidajad hoolivad tõepoolest sellest kohast, mitte ei tulnud siia vaid raha teenima. Aga oh häda, nad on palganud parima Eesti restaureerimisfirma ja tõenäoliselt parimad sisekujundajad. Muinsuskaitse etikett ütleb – vastanda vana uuele, ära eksita inimest, rekonstruktsioon on paha ja nii jääb tulemus veidi kalgiks nagu sadades taastatud majades üle Eesti.

Ei saa salata, et muinsuskaitse ning hea „põhjamaise“ maitsega sisekujundaja on enamasti elegantse miljöö vaenlased. Eriti avaldub see Vihula peahoone puhul, aga ka konverentsiruumidega abihoonetes. Tõsi, kogu vana oli neis hoonetes üldse hävinud.

Õnneks on asja avatud peamajas tööd veel üksjagu ees, külastushetkel ei näidatud meile parimat sviiti, kuna selle mööblivalikut timmitakse ikka täiuslikumaks, ning tuleval aastal lisandub raamatukogu ja ballisaali à la carte restoran. Ehitusjärgus ja -plaanis on veel hulk objekte, mida näeb Jääkeldri kõrval kaardilt: aidatagune ürdiaed, ökos-

paa (mitte veekeskus, vaid sihuke massaaži- ja hoolitsuste koht), vesiveskisse peaks tulema publika ja midagi viinakööki.

Kokku 44 toas saab peatuda veel Tuu- ja Pesumajas, Tõllakuuris ja Aidahoones, aga ööbijale soovitaks eelkõige Tagamõisa, milles on säilinud kõige rohkem vana ja maja muidu ka pehmem – puitpõrandad, mantelkorstnas paiknevad puhkenurgad, vanad lainetavad aknaklaasid ning lõpuks on siin kompleksi parim tuba, mille verandalt avaneb selline vaade, et...

Aga need toad. Nimeks Zen-toad ja Zen-sviidid. Ei oska muud öelda kui omm. Muud idamaist siin ju ei ole. Internet, arvuti, teler, vann, massaažidüšš, kõik okei.

Mööbel on kipub olema ilmetult moodne, ent viisakas. Meenuvad Rootsi maamõisate fotodel ja reaalsuses nähtud miljööd – miskipärast teevad nad seal asju teisiti.

Veel kriipivat – praegune söök Jääkeldri körtsus on igavavõitu ja Schuberti valik ei õigusta kuidagi veinibaari nime. Mõisas lubati, et läheb paremaks. Aga jällegi – tänanegi teenindus on väga hea, Tallinnas otsid sellist tikutulega taga. Inimesi valida nad siin oskavad.

Pargirõõmud

Veel rõõmudest. Seda, mida sinne maastik pakub, mõistavad mõisapidajad hästi. Paadilaenutus romantiliseks äraolekuks mõisa ümber kaarduval kõrgete kallaste ja paljanditega jõel, kriketi ja muude muru- ja lauamängude laenutus, mitmed pelgupaigad romantikutele või ametlikud miilustamis- ja abiellumiskohad.

Keskonna nautimiseks on tehtud siin juba parunite ja vonnide ajal rohkem kui mis tahes muus kohas ning praegused brittidest omanikud oskavad seda ära kasutada. Plaanis on nimelt veel hulk arendusi 50 hektari suurusel maastikul kampingutest ja karavanipargist golfiradadeni. Ja ratsutada tahaks mõisapargis kunagi ka.

Hea koht ja läheb veel paremaks.
www.vihulamanor.com

Politseijaoskonnast sirgus Taaralinna noobleim hotell

Nime valis Tartu uusim hotell õnneks veel varasema asuka ehk Püha Antoniuse Gildi järgi ja kes on käinud samasse gruppi kuuluvas Ammendes või kõrvalasuvas restoranis Volga ja Athena keskuses, kujutab juba ette, mida Antoniusest oodata. Hoolikalt taastatud luksust inspekteeris Mari-Liis Rüütsalu.

„K see suur seif on veel siin majas alles? Esimesel korrusel oli.“
„Jah, on küll – kas soovite seda vaadata?“

„Ikka, miks mitte – lähme vaatame!“

Olen sattunud võõra dialoogi keskele, kuid sean end sappa ja lähen „suurt seifi“ vaatama. Öigupoolest olengi ju mina siin hotellis lisaks ööbimisele ka väikesel ekskursioonil, millega liitub üks härramees tänavalt koos kolme daamiga.

Ilmselt pole see esimene ega ka viimane kord, kui inimesed tänavalt sisse astuvad ja paluvad, et neile näidataks maja, mis oli alles hiljuti väga õnnetus seisus.

Sellesse „suure seifi“ on näiteks nüüd ehitatud vannituba. Avaldab muljet küll – astud massiivsest rauduksest sisse ja kukud kümblema. Tuba ise kannab sviidi nimetust ja on üks suuremaid siin majas, selle akendest avaneb inspireeriv vaade *alma mater*’i sammastele.

Nurgas toretseb roheline kahhelkividest ahi, väidetavalt pärit Peterburist ja ringiga läbi Soome lõpuks Eesti restauraatorite abil uuele elule jõudnud.

Mõnus restoran

Järgmisena pakub majaperenaine vaatamiseks piinlikult korda sätitud väikse restorani. Varsti lisandub ka veinikelder, 18. sajandist pärinevad ristvõlvid on hoolikalt puhastatud ja oma autentsuse säilitanud. Neid peetakse maja ehk suurimaks uhkuseks.

Söögisala osa on uus aatriumiga juurdeehitis, kuid romantikud saavad paluda endale laua seada just nende punaste keldrivõlvide alla. Muinsuskaitse liinis tegev olnud härra teab rääkida, et nõukogude võimu ajal asunud siin puukuur. Milline raiskamine. Ja veel varem olevat see praegune kelder paiknenud lausa tänavatasapinnal.

40-kohaline restoran järgib Eestis üsna uudset, kuid mujal maailmas jä-

rele proovitud kontseptsiooni – öhtul kaetakse hotellielanike jaoks üks pikk laud, kuhu saab *Maitre d'Hotel Silver Service* stiilis õhtusöögi ette tellida.

Miks üks pikk laud? Aga seepärast, et ergutada inimesi suhtlema, leidma uusi tutvusi. Eriti teretunud on see muidugi neile, kes sunniviisiliselt üksi reisimas. Ei tasu küll karta ka neil, kes privaatsust ihalevad.

Hommikusöögi toekamat osa saab valida *à la carte* menüüst ja siin on mul hotellile väike soovitus: pakkuge külalistajatele hommikul värsket ja naturaalselt talujogurtit – seda peaks juba piisavalt saada olema. Sobiks kenale Rootsi lauale imehästi ja on tervislik pealekauba.

Oleme tulnud Tartusse iga-aastase muusikaetenduse pärast ja valinud peatuspaigaks loomulikult Antoniuse. Tänuhikud külastajad saab sedapuhku esimese korruse nurgasviit – ruumikas ja põneva lahendusega tuba. Rohelise rustikaalse puütukse tagant avastame eraldi

garderoobitoa ning piklik veranda aitab vaadata sisehoovi, kuhu kohe-kohe peaks end sisse seadma end suveterrass.

Kolme korruse vahel peab ühendust päris järsk trepp. Majaperenaine Jaana hoiatab meid igaks juhuks, aga põhimõttelise trepistkäijana ei näe ma probleemi. Raskete kohvritega teeks valiku küll lifti kasuks. Kahjuks jäävad meil nägemata katusekorruse pisikesed toad, kus on säilitatud autentset laetalad, mis annavad neile erilisel ajaloolise hõngu. Tea, kas need mind olekski nii väga üllatanud – minu igapäevases töökeskkonnaski on üsna sarnane interjäär. Kui aga millegagi juba harjunud olla, siis seda enam ise nii väga hinnata ei oskagi. Paraku.

Pidevas muutumises

Märtsis avatud Antonius ei ole siiani päris valmis, mis ei tähenda, et laest riipuksid juhtmed ja segisti puuduks. Ei, pigem tuuakse ikka veel restauraatori-

te käe alt uusi mööblitükke, mis leiavad oma koha mõnes nooblis ja eriiilmelises numbritoas või raamatukogus-kaminalongis. Stiilses vastuvõtus tervitab tulijat kulunud vaip – seegi on taotluslik.

Kogu hotelli kaunistab veel lisaks kõigele Jüri Kuuskemaa ja tema abikaasa poolt kokku pandud Tartut kujutavate fotode kollektsioon.

Kunagised asukad oleksid selle maja üle ka täna uhked!

Tekst **ALARI RAMMO**
Pildid **MERITON**

Usalda roosat, unusta poliitika

Ei saa aga alt ega mööda, et esimese asjana tuleb Meritoni puhul paljudele meelde omaniku soe sõprus Eesti glamurseima erakonna ja praeguse Tallinna raega.

Jäägu bütsantslikkus hetkel sinnapai-ka, sest ega linnapilti päev-päevalt üha roosamaks värviv Alexander Kofkin ju valet asja aja ega midagi halba tee. Kas või need kokku 11 viinivorstikeste kios-

kit on vaieldamatult oodatud täiendus Tallinna haledale kiirsöögiturule, kus mõne harva kebabikoha kõrval domineerivad seni ainult burksiputkad.

Kahju vaid, et kaubavalik veidigi odavam pole, aga kolm asutust on reedel-laupäeval avatud ilusasti kella viieni hommikul. Igal juhul tasub gurmaanidel üle saada vorstipõlgusest, sest nime Meriton Grill all pakutak-

Lõpuks ometi kurikuulsa „Sheratoni augu” asemel Grand Hotelli Tallinna kõrvale rajatud uue konverentsi-keskuse ja spaahotelliga on Meriton tõusmas ilmselt suurimaks hotelliketiks Eestis, kuhu lisandub peatselt veel üks lüli vanalinnas. Miljardiinvesteeringut ja mitmesaja uue töökoha loomist tuleb esmajärjekorras tervitada.

se tõesti autentset Austriat, sinepitest joogivalikuni. Ja kindlasti võtke vastu pakutud leib, üllatute positiivselt.

Juunis Viru ringil järjekordse plaasa all avatud järjekordne Mademoiselle'i nime kandev Meritoni kohvik on samuti väärrika valiku ja kvaliteediga saia-piruka-koogikoht, kus Mary bistroo poolel pakutakse ka toekamat lõunat või varahommikust putru na-

gu samanimelistes asutustes Paldiski maanteel ja Hobuveski küljes. Hakka või lootma, et Eestis taastub mingisugune kohvikukultuur jälle. Vähemasti euroopalikud on nad küll.

Meritoni ühe firmamärgi Icebergi tordi ja võrratute (kaloripommide) kulebjakade andunud austajaile ei pea ilmselt mainima – küll aga potentsiaalsetele klientidele –, et suurt osa tortidest-salatitest-pirukatest saab netist ette tellida. Järele peab küll ise minema.

Eesti mustrid, Šveitsist toodud trühvliid

Agaga tagasi hotelli juurde. Uude hotelli kolinud ja avaramaks läinud kohvik (arvatavasti Eesti pikima leiti ja päris kindlasti otse Šveitsist pärit trühvliitega) on alles väike maitseproovikogu kompleksist, mis sisaldab 301 tuba, neist kümme-kond peretuba ja teist sama palju sviite. Ei, maja ees ei lehi teiste kõrval vaese Läti lipp – see on ikka omaniku järgi Austria oma, aga sees on üksjagu kodumaist puudutust.

Näiteks püüavad mitmel pool pilku viimasel ajal uueks mustaks saanud Eesti rahvusmustrid. Suva sokkide ja laulupeotenniste kõrval on seelikutriibulised ka Meritoni vaibad, iga korrus ise kandist. Legend kaardiga on lisatud. Tähelepanelikum märkab tikandeid ka vastuvõtupersonali pintsakuil.

Paljus Soome (ja viisatingimuste lihtsustumise järel kindlasti ka Vene) turistidele orienteeritus ei peleta loodetavasti kodumaiseid külalisi ja selle nimel on selgeid samme astutud. Kui muidu tegutsevad hotellid ja tervisetemplid pigem eraldi, siis siin saab valida kolme VIP-klubi paketi vahel, mis sisaldavad eri mahus tervise-, lõbu- ja iluteenuseid, aga annavad soodustusi ka hotellis ja selle söögikohtades.

Veekeskusest ei leia täismõõdus ujumisebasseini, küll aga Eesti suurima mullivanni ja kõik moodsast kompleksist oodatud saunad ja erisugu lesimiskohad. Veidi tavatum atraktsioon on ehk jääkristalle tootev agregaat, millele ei oska öieti nimegi anda. Vaadake ise järele, missuguse lumega sau-

na järel hullata saate.

Vimpli võiks Meritonile anda juba sellegi eest, et spaakülastajaid ei viita kogu majas, sest tubades ei pakuta hommikumantleid ning all on eraldi riietusruum. Mõne konkurendi juures Tallinnas valendavad liftid ja ka maja kuiv osa jube häirivalt halattides ringi tatsajaist.

Igatahes, augusti lõpuni saab kehva ilmaga minna soodsamale proovireisile – pooleteiseks tunniks pääseb vee- ja saunakeskusesse 85 krooniga, lastele hind 50 kr. Väiksemale seltskonnale pakutakse toredat teenust ühendada söömine ja koosviibimine kuivemal pinnal vee-elamustega – laevateki-põrandaga Neptuni saal avaneb otse basseini juurde.

Teisel korrusel paiknevad jõu- ja aeroobikasaalid, *wellness spa* ning ilusalong, kust leiab natuke vähem levinud Henriëtte Faroche'i tootesarja ja tuttavama, loodusliku Annemarie Börlind. Maja tutvustav Mare lisab mulle kui mehele igaks juhuks, et seda viimast võib lausa süüa. Võtan teadmiseks.

Bistroom, restoran ja mitu baari

Söögikohtade seas ei suutnud ka teisel külastuskorral veel orienteeruda. Esimesel korrusel tervitab külastajaid Buddha nime kandev *lobby*-baar, seejärel jõuate punaste paberlampidega Aasia Wok&Grilli, kus Rootsi laua kõrval saab külastaja ise valida toorained ja maitseid ning kokk viimistleb need avatud köögis lõpuni. Aasia lähedalt sujuvalt üle Mary bistrooms, kus serveeritakse hotelliasukatele pruukosti ja tööpäeviti kõigile kõike muud.

Ühe helge baari leiab ka teiselt kor-

ruselt, millele annab nime nurgas ilutsev valge klaver. Päevasel ajal on ala kasutuses pigem konverentsikeskuse fuajeeana. Viimase seitse konverentsisaali on igatpidi ümberkorraldatavad ning mõistagi viimase sõna tehnikaga varustatud, ette võib ehk heita vaid sisseehitud tõlkekabiinide puudumist ning kuidagi ununenud sisekujundust. Päril tore ruum koosolekuteks või väiksemateks vastuvõttudeks asub ka hotelli viimasel, seitsmendal korrusel, boonuseks vaade üle Kassisaba ja veidi küünitades Toompealegi.

Alles on ikka ka vana hea nn Tallinna hotell, mida jupikaupa renoveeritakse ja tänava on näiteks senisest esimese korruse kohvikust ja vastuvõtust saanud hispaaniapärase Tapas Bar & Restaurant. Avatud kella kaheksast hommikul, toekam eine keskpäevast.

Ja lõpuks autoinimestele – tasuta ei saa, aga parkimiskohti on üüratult nii maja kõrval kui ka all.

Eesti tuttavaks kümne päevaga

Tekst **KRISTINA MÄND, DECLAN LATHAM**

Eestit ei tunta just suure toidumaana, kuid uskuge või mitte, sellist mainet on täiesti võimalik saavutada. Kristina Mänd pani kokku meie toidud, huvitavad inimesed ja ilusad kohad ning võttis sõnatuks ja jalutuks ühe kümneks päevaks külla tulnud sõbra, kes tahtis kohe siia elama jääda.

Alustage ettevalmistustega juba paar päeva varem. Koristage elamine ära, käige juuksuris, peske ära kõik pesu ja käige turul head-paremat ostmas, et järgmist kümnet päeva mõnuga võtta.

Vaadake välja mõned toredad ööbimiskohad ja pange need kinni. Helistage läbi muuseumid ja põnevad söögikohad, mille lahtiolek üldse kindel pole. Pange veinid ja õlled külma, tehke valmis hakklihakaste (näiteks seast ja kalkunist) ja nautige oma viimast üksiolemise öhtut.

Esimene päev – Tallinna vanalinn

Minge võtke külaline lennuväljal vastu, laske tal end kasida ning pakkuge kohvi ja Eesti musta leiba juustuvorsti, pasteedi ja Merevaigu juustuga. Eriti

hea on röstkana oma. Algus on tehtud.

Kui olete valmis, minge linna peale jalutama. Käige läbi Tammsaare pargist, mööda Estoniast ja Draamateatrist ning Harju mäest üles ning tehke pisike peatus Kiek in de Köki juures, kus saate rääkida sambastoori ning kiika kööki loo. Jalutage mäest üle, sest vaade Toompea lossi kõrvalt Lindamäele ning Tallinnale on ilus.

See on hea koht, kus rääkida linna esmamainimisest ning ajalooost kuni Põhjasõjani, üla- ja allinnast ning linnamüürist. Käige ka Nevski katedraalis, et rääkida usunditest Eestis. Jalutage sealt Kaubandus-Tööstuskojani ning näidake kõrvalolevalt vaateplatvormilt Pelgulinna, Koplit ja Kalamaja.

Seejärel põigake Toomkirikusse ning tutvustage maailma üht suurimat vapipide kollektsiooni, Tolstoi „Sõja ja ra-

hu” tegelase vürst Bolkonski prototüübi, Austerlitz lahingus langenud Ferdinand von Tiesenhauseni hauamonumenti reljeefportreega, Ferdinand von Wrangelli lippe ning rääkige admiral Krusensternist, kes tegi Venemaa esimese ümbermaailmareisi ja pä-rast 32 veel.

Toompea on ka paras koht, kus kirjeldada keskaja aadlike elu, kes pidasid linnas maju ning muidu peedistasid oma lossides Eesti talupoegi. Kirikust väljudes jalutate mööda rüütelkonna ilusast hoonest ning Stenbocki majast järgmisele vaateplatvormile Patkuli trepi juurde. Seal avaneb ilus vaade Kalamajale ja merele. Kui energiat üle, jookske Patkuli trepist alla ja üles tagasi.

Liikuge edasi Pika jala kohal asuvalle vaateplatvormile, ja kasutage juhust, et Ungern-Sternbergi maja juures rää-

Kaari-Kristian Nigresen

Indigo | Dreamstime.com

Kõrgi turistide möödapääsmatu lemmik.

kida Eesti omandireformi valudest ja võludest. Sealsest vaatest tekib juuba mingi arusaam Tallinnast. Jalutage Pikka jalga mööda alla, kus saab rääkida, kuidas see oli ainus tee üla- ja alllinna vahel, ning ka riigi ja Tallinna praegusest vastasseisust.

Minge Pika jala väravast läbi otse edasi Püha Vaimu kirikuni, kus peeti esimene eestikeelne jumalateenistus, seina peal on Tallinna vanim kell ning sees Berndt Notke 1483. aastal maalitud altar. Ettevaatust, välismaalaste käest kiputakse seal raha küsima.

Tehke tee peal peatused Suurgildi, Mustpeade maja ja Vene saatkonna juures. Suurgildi kaupmehed olid ju need, kelle seast keskajal valiti Tallinnarae liikmed ning nii nad praeguse ajaloomuuseumi majast mööda Saiakangi raekotta tatsasid.

Näidake Rootsi saatkonda ja tema sõpra Hella Hundi publi ning kohvipaus tehke Bonaparte'is Tallinna parimate kookidega. Sealt minge Olevisesse, maailma kõige elegantsemasse kirikusse, ning siis Rannavärava juurde. Inimestel on huvitav teada, et keskajal ulatus meri sinnani ning värava peal on Tallinna vapp, sama, mis Taani lipp.

Sealt edasi minge Estonia mälestusmärgini ja trepist alla Uue tänava alguseni, miinimuuseumini. Mööda Uut või Vene tänavat tulge Viru väravateni. Laske endale osta lilled ning minge võtke Viru keskuse Kalevi poe väga lähedatelt müüjatelt näiteks karp Unistuse komme.

Siis koju ja tehke spagette hakklihastmega (see on nagu kapsasupp, mis soojendamisel aina paremaks läheb), peale riivige aga Parmesani asemel

Valged ööd Katriina käigus.

Eesti imet Campanello juustu. Magus-
toiduks võite pakkuda kompotti vaniljekohupiimaga, mida on torust nii mõnus välja pigistada.

Õhtu lõpetuseks otsige tänaseks suletud Kolumbus Krisostomuse asemel uus koht, kus esineb Compromise Blue, ja jooge Eesti õlut.

Teine päev – Pärnu

Hommikusöögiks pakkuge putru vanaema tehtud moosiga ning meie piima. Mmm. Siis võtke auto, laske puudel kraanist vett täis (Tallinna vesi on igati hea) ning sõitke Pärnu poole. Tee peal saate rääkida sellest, et Eesti on ikka natuke muud kui ainult Tallinn.

50 kilomeetrit Tallinnast keerake vasaakule ning minge vaatama Varbola muinaskindlust, omaaegset suurimat linnust, mida mujal juba ei leia. Ma kaevasin seda teismelise arheoloogina välja ning pidin kreepsu saama, kui ehted ja luukered ilmuma hakkasid. Just seal võeti 11.-12. sajandil esmakordselt kasutusele kivist kuivmüüritis, sõjaliselt kasutati linnust viimast korda teadaolevalt Jüriöö ülestõusu päevil.

Sööge paar Unistuse kommi, jalutage kindluses, nautige ilma ning jätkake sealt Halinga restoranini, kus sööge lõunaks näiteks kartulisalatit, viinerit ja seljankasuppi. Siis edasi Pärnu poole.

Pärnus pange auto Endla ette ja tehke mõnus mitmetunnine jalutuskäik – esmalt ikka Koidula juurde, siis mööda Supeluse tänavat rannahooneni. Rannakohviku terrassil jooge üks kosutav kohv. Romantiline ja pärnulik on sealt minna mere äärde ja piki randa muulini, tagasi üles Tervise sanatooriumi juurde ja vinka-vonka mööda rohelse uppuvaid tänavaid kaunite villade vahelt vallikraavi rüpes ilutsevate Tallinna värvateni. Siis nagu rannas ka käidud ja paljaid naisi nähtud.

Õhtusöögiks valige Kuninga ja Rütli tänava ohtrate söögikohtade seast endale sümpaatseim: Seegi Majast leiab keskaegsed retseptid, Postipoiss on ajalooline Vene toiduga kõrts, Primavera on aga hea söök vanaaegses miljöö.

Pimeda hakul hakake tagasi sõitma. Jälle Tallinnas, minge mõnele sõbrale külla, võtke kaasa rosolje ja heeringas

koos hapukoore, keedumuna ja rohelise sibulaga ning jooge jääkülma Eesti viina.

Külaline Austraaliast Pärnu rannas, tundub olevat rahul.

Kolmas päev – külaskäik sõbra juurde

Pödege mõnuga pohmelli ning hommikusöögiks tehke munaputru peekoni ja Stockmanni pika juustusaia, peal lõhnav tomat. Nautige Eesti halba suusailma ja tehke väike ringsõit Kalamaja ja Kopli kanti. Millised merevaated! Hea koht, kus rääkida kahest Eestist ja meie suurepärasest integratsioonipoliitikast.

Lõunaks aga viige külaline Balti jama 24h toidukohta, kus vihased tšeburekid, rasvapirukad ja pannkookid lihtsalt sulavad suus. Jalutage Snelli

PENTAX X70:

SILD TULEVIKKU!

Peegelkaamera sisu, mis elab kompaktkamera kehas. Ka kõige kirklikuma fotohuvilise soovid on täitunud! See on uus Pentax X70. Võimas 24x optilise suumiga objektiiv ning Pentaxi tunnustatud pildistabilisaator tagavad alati parima teravusega pildi. Ühtlasi suudab Pentax X70 filmida kõrgetasemelisi HD videolõike! Kõik see muudab uue X70 multifunktsionaalseks kaameraks, mis võimaldab Sul tabada igat hetke.

Pentaxilt – armastusega fotograafia vastu.

- 12-megapiksline CCD sensor
- 24x optiline suum: 26 - 624 mm
- HD video salvestamine - 1280 x 720 pikslit
- sarivõte kuni 11 kaadrit sekundis
- kolmekordne pildistabilisaator
- automaatprogrammid ja manuaalrežiim
- elektrooniline pildiotsija

Hind: **5990.-**

Küsi Photopointi kauplustest ka soodsaid järelmaksutingimusi!

Lisaks saad Pentax fototehnikat nüüd rentida. Täpsem info: www.photopoint.ee

X70

PHOTOPOINT
ÜLEMISTE KESKUS

Tallinn, Suursõjamäe 4
E-P 10-21 Tel: 603 4726

PHOTOPOINT
ROCCA AL MARE

Tallinn, Paldiski mnt 102
E-P 10-21 Tel: 6659277

PHOTOPOINT
PÄRNU MNT

Tallinn, Pärnu mnt 139
E-R 10-20, L 10-18 Tel: 655 0651

PHOTOPOINT
LÖUNAKESKUS

Tartu, Ringtee 75
E-P 10-21 Tel: 731 5626

PHOTOPOINT
TARTU KAUBAMAJA

Tartu, Riia 1
E-L 9-21, P 9-18 Tel: 731 4828

PHOTOPOINT
EEDEN

Tartu, Kalda tee 1c
E-P 9-21 Tel: 742 7868

PHOTOPOINT
PÕHJAKESKUS

Rakvere, Tõrremäe
E-P 10-21 Tel: 326 0633

PHOTOPOINT
ASTRI

Narva, Tallinna mnt 41
E-L 10-21, P 10-19 Tel: 356 7550

www.pentax.ee

PENTAX

tiigi ääres ja vaadake Toompead teiselt poolt. Õhtuks minge külla mõnele sõbrale või sugulasele, kes elab kuskil uusrajoonis linnast väljas, näiteks Kiilis.

Seal tehke liha ja korralikult. Väga hea on siga kas praena või keefiri marinaadis, juurde hapukapsas, ve-rivorstid, pohlamoos, mädarõigas, sült, kõrvitsasalat, ahjukartulid ning hapukurgid. Pilt hakkab juba looma ja see on otsustav hetk, kas Eesti toit meeldib või ei meeldi.

Kui annate magustoiduks näiteks rabarberi-biskviidikooki, siis meeldib kindlasti. Lobisege, sööge ja jooge, ku-ni on paha olla. Jõuate koju väsinult, ent õnnelikult.

Neljas päev – põhjakallas

Aitab Tallinnast. Hommikuks must leib juustu ja singiga ning üks mura-ka-juustujogurt. Varajane kerge toidu-laadimine Ülemiste keskuses, natuke

bensiini ning sõitke siva Jõelähtmele.

Tehke peatus Eesti vanimate ja esin-duslikemate, hilisemal pronksiajal raja-tud kivistkalmete juures ja vaadake neid nii ülevalt kui ka alt. Sealst sõitke läbi Rebala imelisest külast, mis eksis-teerinud juba ligi 2000 aastat ja kus on Eesti vanimad kiviaiaiga tänavad. Need pole kinni kasvanud, kuna tegu on loo-pealsetega, ütleb mu sõbranna Urve.

Pöörake tagasi, et sõita igal ajal ilu-sale Jägala joale ning sealst Regio kaa-rdi abil mööda vaikseid teid Kiidu, imetledes teel talusid ja metsi.

Kiius vaadake torni ja võite keerata maanteele tagasi. Siis minge Viru ra-bani ja tehke ilus 1,5-tunnine viieki-lomeetrine rabamatk. See on väga äge kogemus. Kui aega, astuge läbi Kolga mõisast ja siis edasi läbi Loksa Viinis-tule. Sööge seal lõunat, sest see on üks hea restoran – näiteks suppi kohapeal kasvatatud austerservikuist ning tõsist Eesti paneeritud karbonaadi.

Kõht täis, meel hea, minge muuseu-misse, rääkige Eesti kunstist ning Moh-ni saart näidates ka meie igasuvistest väliteatrikometest. Vaadake suurt ki-vi, mille tagant on kõik Viinistu lapsed tulnud, kaasa arvatud Jaan Manitski.

Siis sõitke edasi Käsmu, vaadake tee peal suuri rändrahnne ja näidake üh-te võluvast kapteniküla. Parkige auto muuseumi juurde, jalutage kabelini, siis kirjanike majast mööda poolsaare otsa ning tagasi muuseumini ja ronige piirivalve torni otsa.

Päike hakkab juba vaikselt loojuma.

Sõitke Palmse mõisa ja vaadake tiigi kaldal loojangut. Ööbige näiteks Sagadi mõisas. Kõht tühi? Pange valmis Üle-mistelt ostetud täidetud munad, singi-rullid, must leib ja kalamari, mida süüa paksu hapukoore, valge sibula ja sidru-niga valgel saial. Juurde jooge vahuveini ja täiuslik õhtu küdeva ahju ees on ga-ranteeritud. Tegelikult üks naps külma viina kulub ka ära. Ikkagi Eesti värk.

Toolse maastik. Lossivaremetes võite kohata mõnd häbelikku rästikut.

Tänased palverändurid Maarja kabeli juures.

Valaste juga. Enamiku aastast vaid pisike nire, talvel võimas jäämäng.

Viies päev – Peipsini välja

Hommikusööki saab Sagadi mõisas. Kahjuks suurem asi see pole, aga siis väike jalutuskäik Sagadis ning edasi Vihula mõisa. Paras aeg rääkida Eesti napsukommetest ja ilusatest mõisaparkidest. Et jutt sujumam ja pilt selgem saaks, võtke kaasa suurepärane teos „Eesti pargid“.

Vihulast sõitke edasi Toolsesse – 15. sajandil ehitatud Saksa Ordu Liivimaa haru noorimasse ja põhjapoolseimasse linnusesse. Ei tea ühtegi inimest, kes selle väärrika, poltidega koos seisva kivilossi ees külmaks jääb.

Paras aeg rääkida natuke eestlaste raskest elust ja saksa ordurüütlite valutustest. Jalutage, imetlege ja kui kõht tühjaks läinud, tehke paar Merevaigu (eelstatult kukeseene või röstkana omaga) küpsist. Kui mereavarused vaadatud, kindlus imetletud, jätkake sõitu ühe Eesti omapäraseima linna Kunda suunas.

Puhas, vaikne ja jummalahall. Külastage tsemenditehast, vaadake, kuidas tornis elavad linnud, ja ronige

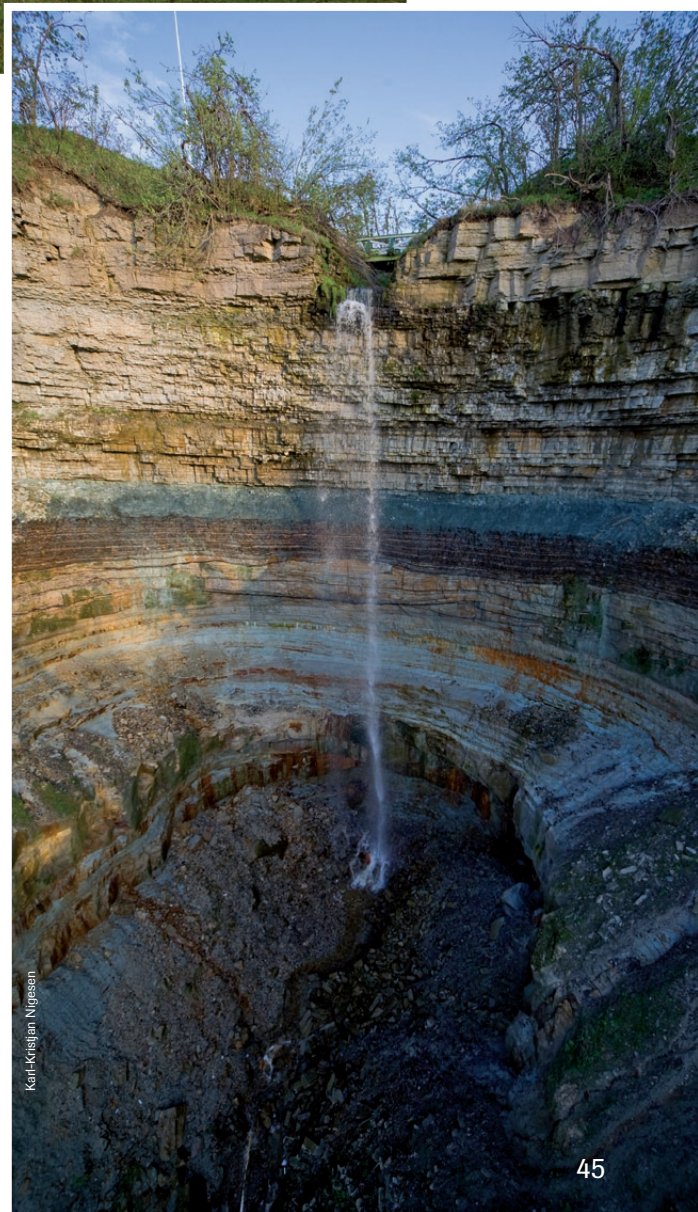
mööda varemeid. Eriti äge on, kui olete hästi värvilistes riietes, siis näete välja nagu Ameerika laps Nõukogude Eestis. Sobiv aeg rääkida natuke Eesti tööstusest.

Tallinna–Narva maanteelt näitab teeviit paremale Kiviõli linna suunas. Linnast paremalt mööda sõites satute Eesti üha kõrgema tehismäe jalamile.

Sõitke edasi, mööda tuhamägedest, kui aega, minge vaatama ka. Teie teele jääb üks ilus koht – Maarja kabel Viru-Nigulas, vanim kivist sakraalehitus Virumaal ning Villem Raam kirjutab, et kabeli lahendus sarnaneb Kesk-Venemaal Okaa ülemjooksul 13. sajandi alul kujunenud väikekiriku tüübiga. Urve ütleb, et seal tuleb suudelda.

Seejärel tuleb suur ja kaunis, 30 meetri kõrgune Valaste juga ja Ontika paekallas. Otsustage ise, kas sööte enne või pärast. Aga juga, olgu ta siis jääs või vees, on vaatamist väärt ja trepil käimine omaette elamus. Seal on näha ligi 80 miljonit aastat Eesti geoloogilisest minevikust. Mu meelest on see üks ilus koht pikniku pidamiseks.

Vasakul kaldal saate linakese laiali

Karl-Kristian Nigissen

Etendus Tartus, Emajõel.

Siin seleta külalisele, kuidas on head sibul ja kala.

laotada (kui õues külm, võite seda ka autos teha) ning paras aeg on süüa kaselmise päeva jääke, või lihtsalt makra, kodujuustu, kurgi ja majoneesiga saia ning šokolaadiglasuuriga kohukeksi. Ärge üle pingutage, sest ees ootab uhke õhtusöök.

Kui kõht täis, sõitke läbi Jõhvi Mustveesse. Paras aeg anda lühiülevaade Eestimaa venelastest ning Ida-Virumaast ja oletegi Peipsi kaldal. Mustvee poolt tulles võite sõita läbi Raja keskuse kõige järvepoolsemat teed läbi vene vanausulistel tänavküla, mis on seitse kilomeetrit pikk. Ööbida soovitan Aarde villas. Asub Jõgevamaa idaosas, Pala vallas.

1711. aastal otse Peipsi järve kaldale ehitatud vana postijaam ja hilisem piirivalvekordon on tõeline elamus. Siis võite otsustada, mida teete – 25 km edasi lõuna poole tuleb kuulud Kolkja sibula-kalarestoran. Kui see on kinni või ei viitsi sõita, võite kordoni ees järve kaldal grillida liha ja kala. Need ostke Jõhvist, kui muud üle ei jää.

Kindlasti pole teie külaline söönud veel Eesti rahvuskala, Norra lõhet. Pange see siis fooliumisse, peale nats võid, sidrunit, tilli ja hapukoort, grilli-

ge ning sööge kartuli ja keedetud ubadega. Väga hea.

Mina armastan teha ka kalasuppi – panen õli sisse natuke kuubikuteks lõigatud kartulit, porgandit ja sibulat. Siis lisan vee või kerge puljongi, keedan 10 minutit. Lisan koore, mingi valge kala või lõhe tükid, lasen keeda veel viis minutit ja sööme koos ahjus soojendatud sepikuga. Igal juhul olete sellega tehtud inimene.

Kuues päev – Tartu

Homnikul võite kalale minna, kui kalamehed nõus on kaasa võtma. Homnikusööki saab Aarde villast ja puder ning omlett on väga head. Kui järv vaadatud ja olete veendunud, et Venemaa ei paista, hakake sõitma Alatskivi lossi suunas. Selline uus ja moodsam mõis.

Kui te edasi lõunasse ja Setomaa-le ei lähe, siis rääkige seal natuke setodest ja võrukatest. Kui aga lähete, siis kindlasti Piusa koobastesse. Mina aga sõidan Alatskivilt Tartusse. Tehke seal paaritunnine jalutuskäik, minge ülikooli juurde, rääkige meie haridusest, vaadake observatooriumi ja näidake Pälsoni ühikaid.

estravel

Sinu puhkus ootab Sind siin

www.estravel.ee

Suurim puhkusereiside kataloog veebis
www.estravel.ee

Täiuslik, mugav ja kasutajasõbralik veebikataloog, kust leiad kõik vajaliku

- viimase hetke reisirid
- erinevad reisiliigid
- personaalsed pakkumised
- kampaaniapakumised
- uued sihtpunktid

EOK PARTNER

Meeldivat puhkust!

vancouver 2010
OFFICIAL TICKET AGENT

Kristina Mänd

Minna tuleb jalgsi mööda kõrgete puude alust metsateed. Imelised allikad ja igal allikal on erinev värvitoon (sinine, valge, mustjas), mis tuleb põhjapinnase värvivarjundist ning valguse peegeldumisest.

Kui on soovi näha öhtust Tallinna, minge pärast väikest värskendust jalgutama ja huvitava kogemuse saab näiteks Maneeži ja Gonsiori nurgal aserite restoranist Šeš-Beš (lihaorgia garanteeritud) või sööge Novellis lambaliha salati, küüslaugu ja reeka kastmega saial.

Seitsmes päev – Tallinn ja muuseumid

Hommikuks on suurepärase Mäo ristist kaasa ostetud head pirukad üles soojendada ja jalutada näiteks ajaloomuuseumi Pikal tänaval või linnamuuseumisse Vene tänaval, ronida Raekoja torni, vedeleda Harjumäel, külastada kaupmeeste ja meresõitjate pühakule Nikolausele ehitatud ning reformatsioonirüüdistest puutumata jäänud Niguliste kirikut (igal neljapäeval ja pühapäeval kell neli saab seal kuulata orelimuusikat).

Lõunaks minge näiteks Von Krahli teatrisse (krevetitaidisega torud on viimase peal, või siis tatraperud), edasi Laial tänaval linnateatrist mööda Hobuveskini. Sealt keerake paremale, jalutage mööda Tolli tänavat linnaarhiivi eest Pikale ja keerake Kolme Õe hotelli veinibaari.

Seejärel võite minna meremuuseumisse ja jalutada natuke Admiraliteedi basseini ääres. Hea koht, kus rääkida meie ja Soome suhetest. Öhtut võtke rahulikult. Kui tahate näidata meie head, aga mitte eriti eestipärast kõõki, minge Vertigosse (tegelt saab sealt ju röstitud siiafileed ja kama-juustukooki) või keetke kodus pelmeene hapukoorega.

Ilus ja rahulik ning kui soovite veel vaadet, siis Radissoni otsas kohvikus on see uskumatult šeff.

Kaheksas päev – kunst ja Valli baar

Üks päev peaks selline kultuuriline olema. Peale hommikust kama või munaputru jalutage Kadrioru parki ja rääkige külalisele Põhjasõjast. Sealt

Alatskivi loss paistab jätkuvalt ootavat head peremeest.

Radissoni hotelli katuseterrassilt avanevad Tallinna parimad vaated.

Lõunat võite süüa näiteks Truffe kohvikus (nimetatud Eesti parimaks), ja kuigi tegemist pole mingi Eesti kohaga, on klassikaline karbonaad metsaseene-kartuliga ja soe rabarberikook täitsa tegijad. Või hoopis Püssirohukeldris, mis on vaatamisväärsus omaette. Siis jalutage veel natuke, eriti üle Kuradisilla, kindlasti Toomemäel ja rääkige Kristjan Jaak Petersonist.

Teel tagasi Tallinna poole soovitatakse teha peatuse Adavere lähedal, kus maantee ääres asub Mandri-Eesti keskohta tähistav rahn ja endine matmispaik, Mäo rist (sealses kohvikus on ühed Eesti parimad pirukad) ja Saula siniallikate juures, mis asuvad Kolust 3 km Tallinna pool, maanteest kilomeetri jagu ida suunas.

Toomas Tuul

Vabaõhumuuseum Rocca al Mares, kus tahetakse ja osatakse meeldejäädavaid elamusi pakkuda.

edasi aga Kumusse.

Sööge tiigi ääres kohvikus mõni hea küpsetis ja jalutage Olümpiasse. Kuna olete kinni pannud sauna, siis mõnulege paar tundi seal. Ei ole palju kohti, kus saab 90-kraadises kuumuses istudes linna vaadata. Väga äge.

Kui kõht jälle tühi, aitavad natuke Olümpia salat ja halvaakook. See viimane on küll üks minu lapsepõlvemälestus.

Siis tehke end kauniks ning minge teatrisse või kontserdile. Meie ERSO või balleti- ja ooperiteater on igati külastust väärt. Ja Estonia laemaal on ka väga nett asi.

Kui pärast kunstielamust veel jaksu, sööge üks mõnus guljašš või äge liharoog Kapten Tenkešis. Veinihoidjaga on nii tore mängida, et ei saa arugi, kui hästi jook libiseb. Saab vaadata nimitelgelasega filmi ja kui veab, kuulata Ungari muusikat.

Hea veini ja mõnusa õhkkonnaga

kohas on paras aeg rääkida eestlaste päritolust ja seosest ungarlastega.

Õhtul tehke paar drinki Valli baaris.

Üheksas päev – Tabasalu ja Rocca al Mare

Ilmselt on hommikul natuke raske ärgata. Ei hullu, kiiret ju pole. Nautige pannkooke moosi ja meega ning sõitke läbi Mustamäe ning Õismäe (siis inimene ikka näeb, et kesklinn pole mitte ainus Tallinn) Hüüru poole.

Tehke veskis väike kohvipeatus ja pange edasi Väana mõisa, sealt Keila-Joale. Kui aega, minge ka Laulasmaad ja Lohusalu vaatama; kui ei, sõitke Tallinna poole tagasi ja tehke kindlasti peatus Tabasalu pangal, kust Tallinn ja Kopli ilusti kätte ära paistavad.

Kui ilm kole või ei taha Eesti toitu, minge sööge Tabasalus Hispaania kuulsa härjavõitleja järgi nimetatud Manoletes kalaseljankat või mõnd

liharooga. Teine variant – sõitke otse Rocca al Maresse ja jalutage vabaõhumuuseumis. Trahteris on lõunaks väga hea süüa mulgiputru ja hernesuppi. Ja juua Eesti piima.

Sealt sõitke Paldiski maanteed mööda linna tagasi. Õhtuks soovitatakse minna, kes oskab teha näiteks karaskit ja munakastet, mida süüa praetud soolapeki ja kartulitega. Magustoiduks Eesti koorejäätis murakamoosiga.

Siis minge edasi pralletama Hella Hunti või Texasesse. Viimases saab *tequila*'t tellida sellises šefis vormis. Ei ütle, minge vaatama.

Kümnes päev – Pirit

See võiks olla jalgrattasõidu päev. Tehke hommikuks külalisele kiluleibu keedumunaga ja asuge teele.

Minge Kadrioru pargi poole ja muuseumi tagant treppidest üles, sealt mööda paekaldapealset lauluväljakuni.

Jaak Nilson

Pirita kloostri ikoonilised varemed, taamal uus klooster, kuhu hea õnne korral saab ehk sissegi piiluda.

Tee peale jäävad imelikud suured majad ning vägevad vaated merele ja Lasnamäele.

Saate rääkida meie laulupidude traditsioonist ning ikka sellest, kuidas me end vabaks laulsime. Enda harimiseks võite enne vaadata Ene Hioni tehtud filmi. Vaated merele on imelised.

Sealt jätkake mööda Katleri piirkonda (eriti moekad munitsipaalmajad), vaadake kerkivat uut Vene õigeusu kirikut ning minge aga edasi Kose teeni. Mäest alla keerates jõuate 105 km pikuse Pirita jõeni.

Rattaga jõuate kenasti sõita mööda teletornist ja botaanikaaiast ning keerata Viimsi peale. See on kena kant, kaluriküla, kus mehed on kalalt tulles kaldale tõmmatud paadid tagurpidi pööranud ja sedaviisi neile puhkust andunud. Sellest ka restorani Paat kuju.

Paadi kõrval on aga Viimsi Vabaõhumuuseum. Lõunasöögipeatus, saab jätkata kohaliku toiduga tutvumist. Räimepihvid!

Siis tulge mööda maanteed tagasi, näidake uusi suuri maju, rääkige Eesti majandusest, rikastumisest, korruptsioonist ja Eesti riigi struktuurist. Kui arvate, et jaksu ei ole, tulge teletorni juurest otse Piritale tagasi. Piritajahtklubis proovige tursamaksa munna ja sibulaga või sea kaelakarbonaadi

küüslaugu-kartulipüree ja seenekastmega.

Siis aga Birgita ordule aluse pannud Rootsi aadlidaami auks rajatud klostresse, mis on nime andnud kogu Piritale. Õhtul võite külalisele ju suurema mulje avaldamiseks näidata „Viimset reliikviat“.

Tulge mööda mereranda tagasi ja tehke peatus nii Maarjamäel (kui aega,

minge Orlovi lossis asuvasse ajaloomuuseumisse, see on väga popiks tehtud), tehke väike peatus Russalka juures ning tulge tagasi kesklinna mööda Ahtri tänavat või taas läbi Kadrioru.

Õhtusöögiks sobib Troikas üks *boef à la tartar* ja vene suupistete taldrik, kus saab musta leiba soola sisse kasta, rohelist sibulat ja pekki peale süüa ning kõik siis jääkülma viinaga alla loputada.

Teenindajad on väga spetsid seda meetri kõrguselt valama. Tehke veel üks pidu linnas või minge puhkama, kuidas soovite.

Üheteistkümnes päev – äraminek

Noh, ongi palju nähtud, palju tehtud ning kui te pakite külalisele veel tee peale kaasa näiteks juustuleivad ja paar küpsetatud verikäkki, siis on tema ettekujutus Eestist kui suurest maast, kus hästi süüa antakse, tagatud.

Eriti muljetavaldava hommikusöögina mõjub munapuder või härjasilmad koos praetud verileivaga, lisaks tomat. Nii ilus.

Järgmise külalisega läheme Lääne-Eestisse.

Meeldiv üllatus ootab järgmisel reisil Haapsalu jahisadamal, ikka selles kogukonnasõbralikus – koduselt serveeritud praetud räimed.

Kerit-Kristjan Nigresen

United Motors

www.bmw.ee

Sõidurõõm

Unistuste reis!

Paljudel meist on oma stiil ja kindel väljakujunenud maitse. Ka BMW ideoloogia on toota isikupäraseid autosid. Tellides United Motorsist oma soovidele vastava uue BMW, kingime Sulle just sellise reisi, nagu ise soovid*.

*Kinkekaart Estravelilt väärtusega 20 000-60 000 kr. Pakkumine kehtib 15.05.2009 kuni 01.08.2009.

estavel

United Motors AS Tallinn, Paldiski mnt 108, tel 659 3700; Peetri, Reti tee 4, Rae vald, tel 663 0000; Tartu, Võru tn 242, tel 730 2870; Pärnu, Tallinna mnt 82, tel 448 1740; Kohtla-Järve, Järveküla tee 22, tel 336 4700 www.bmw.ee

Rahvuspapude looja Indrek Kaing

Estravelleri uues rubriigis vastab küsimustele üks reisiv inimene, keda enamik lugejaid tunneb, võiks tunda või kellest on vähemalt eeskuju võtta. Avalöögi teeb Indrek Kaing. Kes ta on? Teate tegelikult küll – poseeris siin mõne kuu eest igas lehes ja telekanalil, murul maas, Muhu vest seljas, maailma kõige kaunimad tennised hambus. Just tema need Eesti mustrites rahvuspapud visandas ja sõpradega teoks tegi. Osta saab igaüks papusid www.rahvusmeened.ee ja Eesti Posti postkontorites siin ja seal. Olgu kirglikust rahvatantsijast Indrek siis Estravelleri kummardus laulu- ja tantsupeole ning turismiga on 30aastane mees teisipidigi seotud, Tallinna Lennujaama reklaamijuhina.

Nädalaks või kuuks?

Tahaksin hirmsasti öelda, et kuuks, aga reaalselt siiski nädalaks. Tööde kõrvalt pole kuidagi raatsinud rohke- mat kui paari nädalat. Aga visioon tulevikust räägib selget keelt „kuuks“, mida võimaldab meile internet, mille olemasolul võid olla kus iganes ja kui kaua tahes. Soovitan olla ettevaatlik telefonist saadava internetiga välismaal – arved tulevad ruttu hirmus suured.

Kasutage hotellide ärikeskusi ja rohkem netikohvikuid linnades. Sellist netivabadust nagu Eestis ei ole vist mitte kusagil. Lennart Meri Tallinna Lennujaamas on meil näiteks juba aastaid reisijatele tasuta wifi ja 14 tasuta internetikioskit.

Restoran või pubi?

Oleneb ikka situatsioonist, seltskonnast, tujust, köögist, kellast ja veel paljust muust. Öhtusöögist on üks interjööriärest ühest Inglismaa restoranist Birminghami lähedal Dudley's.

Tegemist oli täiesti eheda 17. sajandi võõrastemajaga, mida säilitatakse võimalikult algupärasena, ja toit on seal igati maitsev. Sama hoone *lobby*'st edasi astudes oli ka sama vana pubi ja võimsad elamused jätkusid. Teise äärmusena võid mõnes Tallinna kesklinna pubis sõpradega superõhtu veeta.

Pole üldsegi küsimust. Tbhilisis on üks tore Vene restoran, kus enne sisenemist tuleb läbida turvakontroll, et relvi kaasas ei ole, ning mis seest näeb välja nagu tall, aga sealne „Linnupesa salat“ viib lihtsalt keele alla.

Reisibüroo või netipood?

Kindlasti netipood. Olen ja elan veebis ning olen valmis hea tulemuse nimel palju vaeva nägema.

Mul on üks mitte nii hea kogemus reisibüroost Amsterdami hotelli broneerides, mille neli täрни ja kesklinna lähedus osutus trammisõiduks kahtlase motelli getos. Hind kahjuks vastas neljale tärnile.

Ses osas on web 2.0 ehk internetipõhised sotsiaalvõrgustikud võimsad müügi- ja turvavahendid. Guugelda hotelli nime reisifoorumites, mida kasutajad sellest siis ka päriselt arvavad.

Soovitan tegelikult kõigil ärireisidele (miks mitte ka *city break*'ile) minejatele lihtsalt vaadata näiteks Hiltoni kuu eripakkumisi. See on kvaliteet, mida saab usaldada, ja osa pakkumistest kuvatakse vaid nende kodukale otse saabujatele.

Kui aga kogemused puuduvad, siis soovitan kindlasti reisibüroost nõu küsida. Võib minna kohale, võib telefonis asjad ära ajada ning makstud piletid toob sulle kuller kätte.

Rong, lennuk või jalgratas?

Jalgratas kodusel pinnal. Rong so-
bib ikka, kui on pikk distants ja kiire
ühendus. Lennuk on paraku see ainus
mõistlik vahend reisida – seda aega ei
võida ükski teine liiklusvahend. Võr-
reldes seitsme aasta tagusega saab tä-
na tollaegse Londoni pileti eest juba
New Yorki või Shanghaisse.

GPS või atlas?

Mu abikaasale atlas ja mulle GPS.
Autosõidul kaardilugemist minu kätte
palun mitte anda.

Viis täрни või võõrastemaja?

See on hea küsimus. Eestis on viis
täрни kvaliteet, mida on võimalik füü-
siliselt tunda: Park Consul, Kolm Õde,
Pädaste mõis. Egiptuses tähendab viis
täрни aga meie mõistes kolme-nelja.
Mõnusa võõrastemaja viimane supe-
relamus on Pärnust Kadri külalistemaja
(www.kadrimotell.ee) – ehe ja eestimai-
ne võõrastemaja Reiu jõe ilusal kaldal.

Kas või kuulsate kanuumatkade lõ-
pupunktiks ideaalne koht, kus pärast
veel mõnusa „teemasau“ võtta ja see-
järel koju sõita. Linnast taksoga mõist-
liku raha eest kättesaadav, kui öiseid
või hilisõhtuseid kontserte tarvis kü-
lastada. Seda, kui palju üldse Eestis as-
ju toimub, saab parima ülevaate aad-
ressilt www.kultuuri.net. Ei ole siin
mingit juttu, et vaikne Eestimaa või
„pole mitte midagi teha“.

Seljakott või kolm kohvrit?

Pean tunnistama, et mu viima-
sed reisid on siiski olnud seotud töö-
ga ning olen proovinud ühe kohvriga
hakkama saada. Lastega reisimine eel-
dab tõesti kolme kohvrit. Seljakotiga
reisimine tähendab minu jaoks prae-
gusel ajal suure kohvriga kuhugi mine-
kut ning sealt seljakoti võtmist, et siis
jalutama minna. Tean ka sihtpunkte,
kuhu tasub minna ühe väikese kohv-
riga ja naasta saab alati suurega, kui
peaks ostudeks inspiratsiooni tekkima.

Kunagi aastaid tagasi oli meil tant-
suansamblil Lee maja Tilsis. Sinna
sai sellest nelja kilomeetri kauguse-

le bussiga ja sealt edasi jala. Terve ka-
he nädala voodi- ja muu pesu, riided,
rahvariided ja muu kraam sai kaa-
sa tassitud, sest tavaliselt sai selle reisi
kestel ka kusagil esinetud.

Muuseum või ööklubi?

Kõigepealt muuseum ja siis ööklu-
bi. Viimane jääb viimastel aastatel aina
harvemaks, sest pärast päevast ralli-
mist ja õhtusööki enam jaksu ei jätku.
Täna minnakse klubisse ju südaööl
ja see on juba sügava une aeg. Kind-
lasti on aga klubisid, kuhu tasub min-
na ja kust niisama mööda ei lähe. Ööl
ja ööl on vahe.

Kõige hinnatum paik?

Mu elu üks huvitavamaid seiku on
seotud Georgiaga aastal 2007. Tahtsime
näha üht kaunist mäge, Kazbegit. Sõber
tähistas oma 40. sünnipäeva ja see oli
tema unistus. Jõudsime väikese pundi-
ga lähedal asuva mäe nõlvani, mis aset-
ses ca 2 km merepiirist, ja olime rahul,
et niikaugele jõudsime. Mägi oli näda-
laid olnud pilvedes peidus. Võtsime lä-
himas parimas võõrastemajas toad.

Lootuses hommikul mäge näha va-
lisime nood, mis vaatasid mäe suunas.
Ma ärkasin ja hing jäi kinni, sest Kaz-
begi otsustas meile end korraks näi-
data. Ma nägin esimest korda elus nii
kõrget mäge ja see mälestus ei kustu
iial. See mägi oli end näidanud pilve-

dest vabana eelneva paari kuu jooksul
vaid korra. Palju õnne, sõber!

Igal juhul väldin?

Välidin igast Egiptuse, India ja Tür-
gi avalikke kohti, kus sind võidak-
se müügipakkumistega üle puistata.
Mulle ei meeldi pealetükkiv kauban-
dus ega räpasus, milleta neis riikides
hakkama ei saa. Laste olukorra näge-
misest pole tarvis rääkidaagi.

Igal juhul lähen, teen, tahan?

Lähen kindlasti tagasi nii Cannes'i
Prantsusmaal kui Ateenasse Kreekas.
Filmidest on jäänud mõned kohad
hinge kripeldama, aga eks elu näitab,
et kas on üldse tarvis minnagi. Kõik
unistused ei ole siiski täitmiseks, mõni
võiks vabalt jääda ootele.

Jääb järgmisse ellu?

Mu suur eeskuju oma tegude ja am-
bitsioonidega on Sir Richard Branson.
Katsu lugeda tema tegemistest ja mit-
te hoogu minna. Ta on lihtsalt hea ees-
kuju, kuidas julge olla. Ma ei oska end
mõelda kaugemale kui mu enda elu.

Mul on niipalju eesmärke ja eeskuju-
sid selles elus, et järgmisega tegelemi-
seks pole aega. Pigem muretsen, et mu
lapsed saaksid piisavalt isa-ema tähele-
panu ning kõige selle juures saaksime
teha teoks nende unistused.

Maaailm on lai ja samas nii väike.

◀ Järgmisel aasta tahab
Indrek tõestada, et on
veel palju toredaid rah-
vuseid ja nende eripära-
seid rõivaid, mille must-
reid moodsal moel neile
lähemale tuua võib.

▼ Tbhilisis „Leivamajas“
muusikutega, kes olid
sõbrad ka kadunud pre-
sident Meriga. Tegemist
pole tänavamuusikute-
ga vaid konservatooriumi
õppejõududega, kes
vahel seal mängimas
käivad. Eesti hümn ning
palju eesti loomingut
tuleb neil unepealt.

Killuke Kreekat grillil *halloumi juust*

Toit **ANDRES RAHULA**, tekst **KARL-KRISTJAN
NIGESEN**, pildid **KAIDO HAAGEN**

Andres Rahula maitseb proovitükki. Natuke tume see sai ning tahtis esialgu end veidi resti külge kinni haakida, ent maitse toob siiski kohe sära silmadesse.

Kaiko Haagen

Kurt-Kristjan Nigesen

Miks peaks meie suvine grilliõhtu olema tavaline rutiin? Ka koduaias saab ette võtta reisi, avastada kaugete maade maitseid ning tahtmise korral kogeda meeolu, mis meid tavaliselt vaid rännates valdab. Haarasime Olümpia hotelli Senso restoranist kaasa sealse eksperimendialti peakoka Andres Rahula ning võtsime ette väikese ekskursiooni Kreekasse.

Igal Eesti terrassil ja igas aias toimub jätkuvalt suviti sagimine vähem või rohkem tõsiseltvõetava grilli ümber.

Paraku on seal valmistatav päris üksluine – halvemal juhul vorstid, paremal juhul vabrikumarinaadis liha, pühendumist nõudvad *barbecue*-ahjud tossavad veel väga harvadel õuedel, kunagi popp kala suitsutamine on mugava elu käigus üle läinud. Aga ka grillides võtavad vähesed vaevaks liha

ise maitsestada, veel vähesemad vaatavad lihast edasi ja avastavad, et grillil valmistatavat on veel ja veel.

Valiku mitmekesistamine ei ole sugugi keeruline. Võtke eeskuju rõõmsameelsetest kreeklastest ning leiate uusi maitseid ja kergema kõhutäie. Sini-valge köök pakub suvisele grillijale hulganisti avastusi. Kreeklane pistab süte kohale susisema paprika, baklažaani, suvikõrvitsa, aga ka juustu. Tõsi – igasugune juust ei sobi.

Pistke grillile ka kindlasti mõni paprika ja tomat. Värvirõõmu üksjagu ning ka maitsemeel aplodeerib.

Vaadake meie grilli, tavaline aia-grill ja ei midagi peent – *halloumi*'t saab tööpoolest grillida igaüks.

Grillimiseks parim on Küprose päritolu *halloumi*, mille tihke struktuur ja kuiv olek ei lase tal laiali valguda. Nii nagu palju tuntum fetajuust, on ka *halloumi* valmistatud lamba- ja kitsepiima segust, aga erinevalt fetast, kus peab olema vähemalt 70% lambapiima, pole koostis nii täpselt reguleeritud. Kõige kvaliteetsem *halloumi* tehakse 100% kitsepiimast ja meie turul on ainus selline Gourmante *Halloumi*.

Küllap on just see vabadus põhjuseks, miks vahel kiputakse *halloumi*'sse segama lisaks lehmapiima. Selline „grilljuust“ on tõeline õnnetus, lipsab sulades sütele ning põleb teie üle irvitades heleda leegiga.

Seega, vältige kõiki lehmapiimasisaldusega juustusid, mida väidetakse grillimiseks sobivat.

Mis fetasse puutub, siis ka selle valimisel tasub tähelepanelik olla. Euroopa Liit ei luba küll muud fetaks kutsuda kui teatud Kreeka regioonides

Kaarlo Haagen

RETSEPT

Grillitud *halloumi* juustu suupiste

- 220 g *halloumi* juustu
- 100 g rohelist Kreeka oliive
- 1 spl palsamiädikak
- 1 spl *pesto genovesè*'t
- 1 röstitud punane paprika
- 1 pott rukola salatit
- värsket punet

Esmalt pane grill sooja. Kui ilm on külm ja aeda või terrassile pole asja, siis ära loobu plaanist, kasuta pliidi grillpanni.

Lõika *halloumi* juustust poole sentimeetri paksused viilud.

Nõruta rohelised oliivid ja mulju näppude abil kivi välja, tükelda oliivid.

Eemalda paprikalt nahk, lõika väikesteks kuubikuteks ja lisa oliividele. Lisa paprikale ja oliividele palsamiädikas, *pesto genovesè* ja värsket punet.

Grilli *halloumi* juust ja seejärel asetage juustule oliividest ja paprikast tehtud salsa. Lisa mõned oksad rukola salatit ja serveeri soojalt.

Kui paprika grillimine tundub ebamugav, võid kasutada ka konserveeritud grillpaprikat – salsa tuleb mahlakamgi. Kvaliteedis võid kindel olla, kui kasutad Gourmante'i tooteid.

tehtud lamba- ja kitsepiimast valmistatud, aga palju on siiski neid, kes odavamate vahenditega tõelist solki kokku segavad. Kujutage ette lehmapiima pleegitamist akneravimiga, et sellele anda lamba- ja kitsejuustulikkude valget värvi. Kole, eks ole.

Te olete ju väärt paremat? Õige juust on meie poodides täiesti olemas.

Aga nüüd grillima

Grillitav materjal on võõras, sestap võtke alustuseks üks tükk *halloumi*'t ja proovige, kuidas ta grillil käitub.

Tegelikult on kõik lihtne. Korraks võib *halloumi* end grilliresti külge kinni haakida, ent kuumus teeb oma töö ja peagi tuleb ta sealt küljest lahti. Seda juhul, kui teil on ikka õige *halloumi*.

Nii ilusaid grillitriipusid, nagu tootepakendil näete, ärge lootke. Selliste saamiseks peaksite kasutama grillpanni, ent meie seda ei teinud.

Lahtisel tulel grillimisel on oma voolu ning toidu maitsegi on niiviisi natuke erinev – seda küll täiesti positiivses suunas.

Magustoiduks võite proovida head Kreeka halvaad, pigistage sellele sidrunist mahla ning saate uue põneva maitsekogemuse osaliseks.

Head grillimist!

Estraveller tänab abi ja suurepärase seltskonna eest Andres Rahulat Reval Hotel Olümpiast ning suurepärase *halloumi* (ja teistegi Kreeka hõrgutiste) maaletoojat Ellyt Naiglat Hellenic Trade'ist.

Suurim Subaru keskus – autospirit

**ELU PARIM AUTOOST.
SUPERHIND VÕI
TASUTUD SISSEMAKSE.**

10% sissemaks
TASUTUD

Tegime Sinu Subaru stardi veelgi lihtsamaks. Nüüd saad valida, kas ostad täisvarustuses auto soodsa kampaaniahinnaga või lased meil tasuda 10%-lise liisingu sissemaks Sinu eest. Tule esindusse ning vali välja oma Subaru! Nüüd on selleks parim aeg.

Justy

Impreza

Legacy

Outback

Tribeca

autospirit

AUTOSPIRIT

Tallinn, Ehitajate tee 122, tel 659 9499

SUBARU

www.autospirit.ee

Kütusekulu: 6,3 – 10,5 l/100 km. CO₂ heitmed: 167 – 248 g/km

Oliivid

Oliivisorte, mis erinevad oma suuruselt ja maitsetelt, on Kreekas arvukalt. Poeriulil tasuks tähele panna järgmist.

Läbinisti musti oliive ei ole olemas. Kuivavõitu mustad asjad, mida vahel salatitesse sätitakse, on värvitud rohelised – näiteks esmalt töödeldud leeliselega ning seejärel oksüdeeritud.

Head „päris“ mustad oliivid on näiteks Kalamata oliivid – pärit samanimelisest Kreeka piirkonnast, vältimatult suurepärased. Kui soovite tumedat, siis leiate Kreeka oliivivalikust ka tumelillat värvi suuri oliive. Klassikalised Kreeka oliivid on siiski rohelised, suured ja neid pakutakse kääritatuna äädikases soolvees või oliiviõlis.

Kui soov on otsida keerukamaid maitseid, tasuks otsida „pragunenud oliive“. Enamasti on ka need rohelised ning sisselõigetega – nende pragude kaudu pääseb maitseaineterohke marinaad paremini oliivile naha vahele. Maitseaineteks võivad olla näiteks küüslauk, rosmariin, punase veini äädikas, tomatid, apelsini- ja sidrunikoored, aprikoos, loorberilehed, petersell ja terav roheline paprika.

Eestis pakutavatest kipuvadki paremad olema just Kreeka oliivid. Häid leidub ka Hispaanias ja Itaalias valmistatute seas, ent enamasti kõrgema hinna eest. Kreeka on muide maailma kolmas oliivilootja, millest suurem osa on toorpressitud, ja väga head Kreeka õli müüakse Eestiski. Ekslik on ka arvata, et ekstra-neitsioliiviõliga ei kõlba praadida. Sobib küll, kui ei kuumuta üle 200 kraadi ega kasuta sama õli korduvalt.

Meze

Kreekas menüü (aga ka Türgi, Iisraeli, Liibanoni ja muude Vahemere idaotsa maade) oluliseks osaks on *meze*'d. Tegu on suupistetega, mida enamasti serveeritakse ühel taldrikul suuremale seltskonnale ja kirjus valikus või otsatu jadana järgemööda.

Korraliku valiku tekitamine on Eesti tingimuste veidi keeruline – tooraineid napib, ent hea vaistuga annab seda muret kompenseerida.

Lõpuks on baklažaan, mis pakub mitmeid *meze*-rakendusi, meie roheliselettides täiesti olemas, tahtmise korral saab kokku ka *taramasalata* (roosat värvi dipikaste, mis on tehtud kalamarjast) koostisosad ning *dolmades*, ehk maa keeli dolmaad on üllatuslikult poest saadaval konserveerituna ja sugugi mitte halvast kvaliteedist.

Siia juurde veel lihasuupisted lamba sisefileest, grillitud paprikad ja aiaannid, head oliivid ning nõnda nuputades saab ka kodustes tingimustes *meze*-valiku, mis annab silmad ette mõnele meie kohalikule Kreeka restoranile.

Tegelikult on ka meie valmistatud grillitud *halloumi* oma olemuselt *meze*.

Vein

Kreeka veinitraditsioonid on ühed maailma vanematest. Meie tadmised Kreeka veinist kipuvad olema väga noored, üsna puudulikud ning paljud sealsetest veinidest ka meie lääne-euroopaliku veinimaitse jaoks natuke võõrad.

Meelde tasuks jätta järgmised (viinamarja)nimeused: Aiorgitiko, Xynomavro, Assyrtiko ja Moschofilero. Esimesed kaks on punased ja viimased valged. Meil müüdatavatest on toredad punased Boutari-nimelise tootja Naoussa (Xynomavro) oma põnevate päikesekuivatatud tomati nüanssidega

Skinos

Aitab hetkeks *ouzo*'st, rakist ja Metaxast. Sel suvel proovige Kreeka hõrgutiste juurde hoopis Egeuse meres vaid Chiose saarel kasvava *masticha* taime vaigust valmistatud päris uut piiritusjooki Skinost.

Masticha-jooke on Kreekas teisigi, aga vaid viie aastaga eliiturgudele jõudnud Skinostel pole midagi pistmist aniisiga. Pigem nimetas toimetuse testgrupp nii aroomis kui maitstes alkoholi puhul päris kummastavaid märksõnu nagu porgand, kaalikas, mädarõigas jne. Pole Skinost siiski mingi köögiviljajook, vaid kokkuvõttes täiesti meeldiv, ohtra jää ja näiteks viilu sidruniga.

Liati on Skinost orienteeritud selgelt trendikale Lääne kliendile ja õieti miski ei viita Kreeka sümbolitelegi, kuigi *masticha* on iidsetest aegadest tuntud ja siiani ravimitekski kasutatud poolmüstiline ollus. Skinose pudel näeb välja hoopis karge ja põhjamaine, väikese vahemerekiiksuga. Nii et midagi uut kogeda soovivale eestlasele on see õrn ja mitte üleliia kange jook paslik pitsikeseks nii enne kui pärast sööki.

Igav ei hakka ka Skinost kõikvõimalikuga pikendada proovides – tugeva maitsega pisut magusa joogina annab ta selleks piirituid võimalusi. Siiski – Skinost vaid puhtalt juues olla täheldatud puuduvat pohmelust. Teised ütlevad, et kui sulle meeldib Jägermeister, meeldib kindlasti ka Skinost, aga ürdibuketist on see maitse on kõvasti elegantsem.

ning Santorini (Assyrtiko) toreda mineraalsusega. Pildil on Assyrtiko pöösas, mis on seotud meie jaoks tavapäralt ringjasse vormi – see on kaitseks karmi tuule ja kuivuse vastu.

Klassika on muidugi *retsina*, mida reeglina kas vihatakse või armastatakse, tolle traditsiooniline maitse on üsna pikantne.

Et retseptis mainitav juust on levinud ka Levantis, võiks selle kõrvale proovida ka Liibanoni veinidest meilgi müüdatavat Musari toodangut, mis on erakordselt hea.

Aeg iseendale

Tellimine: 626 6233
siseturism@estravel.ee
www.estravel.ee

estravel

Spaapuhkus Saaremaal

Nüüd on ideaalne võimalus puhata koos kaaslasega ja nautida Saaremaa suve. Peatuskohaks on populaarne Spa Hotell Rüütli, mis pakub erinevaid ajaveetmis- ja lõõgastusvõimalusi nii lastele, noortele kui täiskasvanutele.

Hind kahele inimesele: **690 kr.** Paketis sisaldub:

- 1 öö majutus kahele standardtoas
  - hommikusöök
  - basseinide, saunade ja jõusaali kasutus
  - soolakambri protseduur kahele
  - ürtidega pärlivann mõlemale
  - tasuta parkimine, wifi
- Laste majutuse hinnad:
- kuni 2 a lapsed ilma lisavoodita tasuta
  - kuni 2 a lapsed beebivoodis 200 krooni
  - 2 a ja vanemad lapsed, kes magavad lisavoodis 300 krooni
  - hinnad sisaldavad hommikusööki ja basseinikeskuse külastust

EOK PARTNER

Pakkumine kehtib Estraveli Kuldkaardi omanikele kuni 31.08.2009 (v.a. 21. - 25.07.2009)

vancouver 2010
OFFICIAL TICKET AGENT

Asume teele

Eestimaa reisijuhid suvisele rändajale

Suvised kodumaal uitamise tarbeks reisijuhil valimine on lihtne – kui raamatule on kirjutatud maakonna nimi, siis seda enamasti kaasa ei võtta ei tasu. Pole ju Järvamaa reisijuhil miskit mõtet – piir Virumaa-ga on nii tinglik, et maakonnaraamat muutub õige lihtsalt kasutuks.

Lisaks on maakonnaraamatud nii kirju koostisega, et jäävad pealiskaudseks. Lõpuks võtab sõit ühest Eesti ot-sast teise vaid paar tundi ja nii ei reisi ma Eestis enamasti mitte regioone avastades, vaid miski laiema sihi või huviga.

Lokaalsematest põnevamad on lin-

na- või asularaamatud, ent lõpuks läheks kaubikut vaja, et kogu Eesti asulaid puudutav kirjandus kaasa saaks tulla. Nõnda koosnebki suvel pidevalt autos viibiv raamatukogu valdavalt kitsama temaatikaga teostest, mis katab laiema osa Eestist.

Tõsi, vahel pakub mõni koht ka sügavamat huvi, aga siis ei ole see ju enam niisama uitamine, vaid juba planeeritud reis ja sel juhul tasub tõesti kotti kolida mõni oluliselt spetsiifilisem raamat.

Allpool valik raamatuid Estravelle-ri toimetuse kohvrist. Neist raamatutest oleme Eestimaad avastades tuge

saanud ning leidnud mõnegi põneva koha, ilusa vaate ning toredate asutuse, millest meil varem aimugi ei olnud.

Pea kogu valik koosneb kergematest pehmeaanelistest raamatutest, vääriskamad-paksemad jätsime riitulile, sekka sattus siiski paar rariteeti, mis võimaldavad avastada seda osa Eestist, mis tänaseks kadunud.

Käisime läbi ka raamatupoed, et vaadata, kas on tekkinud mõni päris uus ja põnev. Leidsimegi ühe Tallinna kohta. Samas avastasime kurvastuseks, et paljud head raamatud on müügil vaid teoorias, e-poodides kajastuvad, ent poeriiulilt neid ei leia.

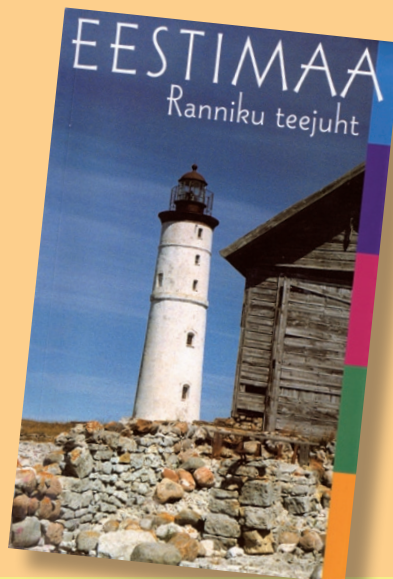

Eestimaa ranniku teejuht

autor Tiiu Viirand
kirjastus Kunst

Enamik eestimaistest puhkajatest liigub vältimatult rannikule, otsides meelepärast supluskohta. Nii ka mina ja nõnda on just sellest raamatust kujunenud vältimatu suvekaaslane. Peatud mõnes rannas, avad raamatu ning leiad vahetust lähedusest mõnegi huvitava kivi, kiriku või kõrtsu, mida tasuks uudistama minna, ning rannal lesimisest saabki märksa sisukam puhkus.

Ei saa öelda, et selles raamatus jama ei leiduks – üht allveelaevade sadamat tituleeritakse väikelaevade peatuskohaks ja küllap on vigu veelgi, ent siiski on see kõige praktilisem supelsaksa reisiraamat.

Kultuuriajaloo reisijuht

autor Indrek Rohtmets
kirjastus Varrak

Sai kord selline soetatud, kuna tahaks ju ka kultuurne inimene olla. Raamat pakub palju infot ning erinevatest valdkondadest – kitsarööpmelisest raudteest dekabristideni.

Natuke liigagi kirju kogu ehk. Viibides lisaks, avastad sellest raamatust, et siin surnuaial puhkab kohaliku laulukoori rajaja ja isetegevuslik helilooja Robert Theodor Hansen. Huvitav, kas pole?

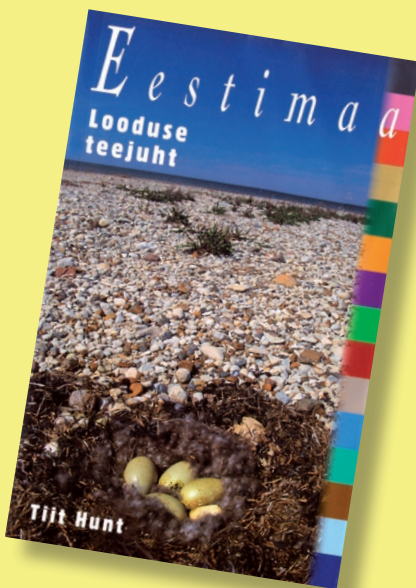
Ositi on see raamat justkui triviaalse infoga üle kuhjatud, ometi muudab ta retkele kaasavõtmine kodumaa nii palju tihedamaks. Hansen muide viisistas Koidula luuletuse „Ema süda“.

Eestimaa looduse teejuht

autor Tiit Hunt
kirjastus Kunst

Lisaks rannikule tekib meil kontakt loodusega ka veidi laiemas mõistes, mitte ainult sääskede ja parmude, vaid ka metsa, raba ja loopealsega. Tiit Hundi valik on võib-olla natuke napp – keeruline on kogu Eestimaa looduse ilu- ja imedevalikut ühtede kaante vahele paigutada.

Lugeja saab ülevaate põnevamatest kohtadest maakondade kaupa, lisaks raamatu esimeses osas ka natuke elementaarseid koolitarkusi, mis mõndagi unustatud meelde tuletavad. Jällegi väga praktiline reisiraamat, mis pakub üksjagu avastamisrõõmu.

Eestimaa linnuste teejuht, Eestimaa kirikute teejuht

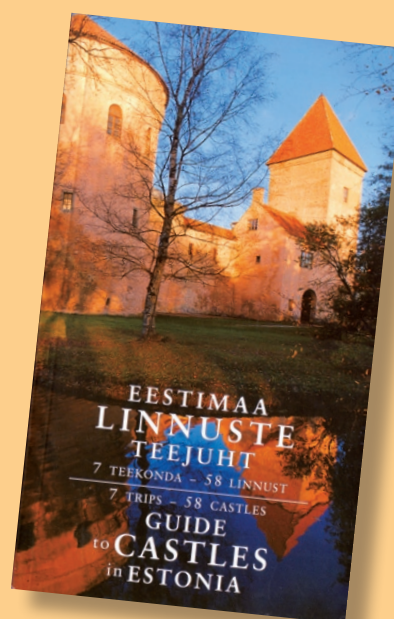
autor Mart Helme
kirjastus Kunst

Helme sarjast (tal on seitset temaatilist teekonda väljapakuvaid reisijuhte suisa kolm) on põnevaimad „Eestimaa linnuste teejuht“, millele raamatupoest alternatiivi ei leidugi, ja „Eestimaa kirikute teejuht“, mis on samavõrd asjalik.

Huviobjektide komplekteerimine teekondadeks on Helme raamatutes vägagi nutikas ja mugav. Väljapakutud valimisse võib ju alati midagi juurde sättida, aga siit leiab selguroo näiteks kas või nädalavahetuse avastusretkele.

Lisaks linnusteraamatule on olemas „Eestimaa kirikute teejuht“, mis on samavõrd asjalik, ent kirikuarhitektuuriga tutvumiseks on vältimatu üks hoopis pisem raamat.

Mis puutub veel mõisaraamatusse – reisirahvris on ka igaks juhuks see olemas, aga leidub ka üks huvitavam alternatiiv.

Eesti mõisad

autor Ivar Sakk
kirjastus Sakk & Sakk

See teine ja eelistatum mõisate teejuht. Valige Ivar Saki oma ja jätkke Mart Helme raamat riulile paremaid aegu ootama. Sakilt saate mõisaraamatu soetada ka Läti kohta.

„Eestimaad mõisad“ on väga tiheda ja tõhusa infooitusega faktilistest andmetest kuni mõisahoonete põhiplaanideni välja, infot leiab ka tänaste omanike kohta.

Loomulikult sisaldab raamat huvipakkuva ülesseleidmiseks vajalikke korralikke registreid, põgusaid, ent ülevaatlikke kaarte.

Infot leidub 450 mõisa kohta, mis on uskumatunakõlav arv taskuformaadis raamatu kohta. Mõisasad oli siin maal tegelikult veelgi rohkem.

Jääb vaid oodata, millal autor lühikeseks kärbitud tekstid arhiivis olevate mahukamatega asendab, lisab veelgi skeeme ja pildimatejali ning meie eest seisab vähemalt kuuekõiteline sari Eesti-, Liivi- ja Lätimaa mõisatest.

Ivar Sakk ei ole ei arhitektuuriloolane ega ajaloolane, lihtsalt mõisahuviline ja tundub, et nii on ta suutnud teistele omasugustele vägagi sobiva raamatu kokku panna.

Võimalik, et diletandi entusiasm muudabki

selle raamatu sedavõrd toreteks.

Lugege kindlasti läbi autori eessõna ja järgige autori palvet saata parandused ja täiendused tema meilile. Nii on tegu peaaegu meie oma pisikese mõisa-vikiga. Tasuta seda siiski kahjuks ei saa.

Asjaarmastajate kogutud mõisainfot on meil veelgi, vaadata tasub ka Valdo Prausti mõisa-portaali www.mois.ee.

Teeliste kirikud

Eesti Kirikute Nõukogu

Tasuta brošüür, kust leiab lisaks põgusatele hoonete kirjeldustele ka avamiskellaajad ning kontakttelefonid – väga praktiline vihikukene. Saadaval kirikutes üle Eesti, aga kõige ajakohasemal kujul ka veebiaadressil www.teelistikirikud.ekn.ee.

Vaid ühel juhul pole sealt trükisest leitud avamiskellaajad paika pidanud – Järva-Madise kirikusse pole suisa korduvalt õnnestunud pääseda.

Võimalik et tegu on Eesti Kirikute Nõukogu kõige asjalikumana projektiga.

Jalutaja teejuhid

Solnessi arhitektuurikirjastus

Linnaraamatute paremiku kuuluvad kindlasti Solnessi välja antavad „Jalutaja teejuhid“, raamatud, mis pakuvad lugejale võimaluse jalutada nii ruumis kui ka ajas. Keskendutakse majadele, kuid mitte vaid arhitektuurile, nagu kirjastuse nimi võiks viidata, vaid ka linnakultuurile.

Lähtuvalt erinevatest autoritest on raamatud mõnevõrra erinevate rõhuasetustega. Leele Välja „Pärnu“ kipub olema vägagi arhitektuurikeskne ja seda ilmestavad ohtralt Mart Kalmu ning mitmete teiste teadjate tsiitaadid. Mitte et raamat igav oleks – juba kaanel ilutsevate majade kohta kipuvad kõik küsima: kas see on Roots?

Robert Nermani „Põhja-Tallinn“ ja „Pirita“ seevastu keskenduvad hoopis enam koduloolisele infole ja on nõnda üksjagu üldhuvitavamad. Nii annab Nermani lugejale teada ka näiteks olümpiavõitja Erika Salumäe kodumajast. Ka Odette Kirsi „Rakvere“ pakub põnevat koduloolist infot – leidsin sealt näiteks maja, kus legendaarne Kultas kunagi oma esimest kohvikut pidas.

Ilmumas on Tartu kõide ja Nõmme oma on kahjuks juba läbi müüdud.

Tallinn
Koolibri

Olete ju oma reisidel kasutanud Silmaringi reisi-juhte? Koolibri eestikeelseid või DK suurkirjastuse võõrkeelseid versioone? Lahe ja paljutunnustatud formaat – ohtralt pilte, asjalikud skeemid ning väga tihedalt põnevat infot. Vaatad neid ja mõtled, et suurkirjastus ju Tallinna kohta sellist asja ei tee.

Ei teegi, aga kohalik Koolibri kirjastus pole pidanud vajalikuks sellega leppida ning tegi äsja Tallinnast reisi-juhi, mis Silmaringi omadelt selgelt šnitti võtab. See pole ehk nii heade illustratsioonidega nagu eeskujud – esimene trükk siiski, küllap edaspidi täiendatakse, aga mõistlikku infot leidub siin küll tihedalt. Pilte muidugi ka.

Ma olen vahel külastanud kodulinna Tallinna turistina. Võtnud õlale fotokoti, tõmmanud jalga lühikesed püksid ja sättinud pähe võõrkülalisele omase peavarju. See on tore mäng – lähtuvalt valitud stiilist hakatakse sind järjekindlalt kõneta-ma kas soome või inglise keeles.

Tegelikult saab endale nõnda pakkuda võimaluse tutvuda koduse linnaga sootuks uuel viisil ja uue nurga alt, avastades mõndagi, millest varem oled mööda vaadanud, lisaks muidugi meelde tuletada paljut unustatud. Koolibri Tallinna reisi-juht on selleks tarbeks parim saadaolev abimees. Tegelikult on reisi-juhid ju välismaalastele, aga palun – lisaks eestikeelsele on „Tallinn“ olemas vene, inglise, itaalia ja prantsuse ning kaugemas plaanis ilmselt ka hispaania keeles.

Rariteedid

Kõvakoore mõisahuvilistele soovitaks üht rariteeti – Heinz Pirangi „Das Baltische Herrenhaus“, mis ilmus sõjaeelsel ajal Riias. Estravelleri toimetuse valduses on (mitte vähem rariteet-ne) hilisem saksamine uustrükk. Huviline leiab siit mõisate vanad fotod ja palju materjale hoonete kohta, mis tänaseks varem ei ole.

Samavõrd haruldane, ent ehk veel harivam on näiteks Sten Karlingi „Narva: eine baugeschichtliche Untersuchung“, mis võimaldab heita pilgu kadunud Eesti kauneimasse linna. Mõle-mat raamatut tasuta otsida rahvusvahelistest antikvariaatide internetikataloogidest, neid raamatuid on kodumaal väga vähe alles ning meie antikvaaride pakutavad hinnad on kas hirmus kõrged või siis lett selle koha peal päris tühi.

Päris põnev on olnud vaadata ka 1930ndate maantee-kaarti, mille tänasest sootuks erinev teedevõrk pakub üksjagu avastamisrõõmu.

UUS!

TARK REISIKAASLANE 10 PAREMA JUURDE

DK SILMARINGI REISIJUHT **TOP 10 PETERBURI** 135,-
 DK SILMARINGI REISIJUHT **TOP 10 PARIIS** ILUMAS!
 DK SILMARINGI REISIJUHT **TOP 10 ROOMA**
 DK SILMARINGI REISIJUHT **HORVAATIA** 419,-
 DK SILMARINGI REISIJUHT **KANAARI SAARED** 319,-
 DK SILMARINGI REISIJUHT **BULGAARIA** 365,-
 DK SILMARINGI REISIJUHT **AMSTERDAM** 425,-

- 10 kirikut, mošeed, templit
- 10 restorani, baari, klubi
- 10 muuseumi ja galeriid
- 10 aeda, parki ja ostukohta
- 10 kasulikku nõuannet

KULDKAART

- Eelisjärjekorras teenindus
- Boonuspunktid Estraveli kaudu tehtud tellimuste eest
- Soodustused Estraveli teenustasudest
- Eripakkumised ja soodustused partnerfirmadelt

Pikenda suveelamusi Rumeenias

Alates septembrist pakub Estravel kaheksapäevast suvepikendust retrohõngulises Rumeenias. Valmisreisi hinnad algavad 6450 kroonist inimese kohta, sisaldades seitset ööd majutust kolmetärni-kuurordi kaheses toas koos hommikusöögi ja parkimiskohaga (Central Mamaia või Perla Majestic Mamaia).

Samuti edasi-tagasi lennupileteid Tallinnast Bukaresti. Lisatasu eest aitab reisikonsultant broneerida rendiauto kuurorti kohalejõudmiseks, teeb reisikindlustuse ja vajadusel vormistab viisa.

Huvi korral vana hea Rumeenia vastu võta ühendust aadressil estravel@estravel.ee või helista 626 6266.

SISETURISMI PAKKUMISED

Piknikukorvid suviste hetkede tarvis

Et suvised hetked jääksid vaid nautimiseks, saad tellida maitsva piknikukorvi just sobivasse kohta. Tallinna piires on piknikukorvi kohaletoomine tasuta!

Piknikukorvi hind neljale inimesele **800 krooni** (tavahind 1300). Piknikukorvi hind kümnele inimesele **1800 krooni** (tavahind 2900 krooni).

Menüüs on: kevadrullid, *croissant* soolalõhe ja kapparitega, *tortilla*-tasku kana-ananassi-jalapenoga, tomati-*mozzarella*-vardad, valik puuvilju (viinamari, melon, ananass), käsitsi valmistatud tühvlid, valge vein (pudel neljale või kaks kümnele).

Erihinnaga piknikukorvid on kuldkaardiomanikele saadaval oktoobrikuu lõpuni. Piknikukorvi tellimiseks helista 626 6233 või kirjuta siseturism@estravel.ee.

Suurepärase kingiideena saab nüüd Estravelist osta Rakvere keskklinnas asuva Aqva Hotel & Spa kinkekaarte väärtusega 500 või 1000 krooni.

Rakvere keskklinnas asuvas disain-spaas asuvad nii hotell kui veekeskus ja kinkekaart sobib suurepäraselt üllatuseks inimesele, kes armastab nautida veemõnuseid ja saunaskäiku, spaaelamusi ja massaaže ning peab lugu hõrkudest *a la carte* roogadest.

Kinkekaardid tuleb realiseerida ühe aasta jooksul. Info ja tellimine 626 6233 või siseturism@estravel.ee.

UUED PARTNERID

In Studio Vinum

Uue restoranina on liitunud gastronoomia-auhinnaga Hõbelusikas pärjatud In Studio Vinum, mis pakub suurepärast veini- ja toiduelamust. Restoran asub Tallinna vanalinna piiril Suur-Karja 18.

-10% menüü tavahinnakirjast ja degustatsioonidel-üritustel

Kuldse Notsu Kõrts

Tallinna vanalinnas Dunkri tänaval asuv Kuldse Notsu Kõrts pakub võrratud ülevaadet eestlaste lemmikroogadest läbi sajandite – mitmekülgse menüü retseptid pärinevad kõik vanadest koka- raamatutest. Suvepäevadel saab kõrtsiterrassil nautida ehedat vanalinna keskkonda.

Astmeline soodustus arve suuruse järgi, al 500 krooni -5%, kuni al 2000 kr -20%

Stockmann Cafe

Meeldivaid võimalusi kesklinnas einestada pakuvad Stockmanni kaubamaja teisel korrusel asuv Stockmann Cafe ning Stockmann Fifth Floor viiendal korrusel.

-5% menüü tavahindadest

Haust Collection

Haust'i kvaliteetne rõivavalik nii vaba aja veetmiseks kui töölkäimiseks on mõeldud just Põhja-Euroopa naistele. Norra kaubamärgi eeliseks on mõõtude süsteem, mistõttu istuvad Hausti rõivad hästi ka pikakasvuliste ning suuremate naiste seljas. Haust Collection'i pood asub Tallinna vanalinnas Väike-Karja 7.

-5% tavahindadest

S'NOB

Tallinnas Foorumi keskuses asub Taani moedisainerite parimaid saavutusi pakkuv kauplus S'NOB, mis esindab kolme kaubamärki. S'NOB-disain ühendab modernsed detailid klassikaga isikupäraseks ja stiilseks tulemuseks; St-Martins'il on unikaalsed käsitsi tikitud seelikud, drapeeritud topid ja prinditud jakid; Margit Brandt on Taani ühe legendaarseima moedisaineri loomingust inspireeritud elegantne, kuid samas nooruslik kollektsioon.

-5% tavahindadest

Radis

Radis on eestimaine roheline ettevõtte, mis ei tooda massiliselt, vaid tellimuse peale ja Eesti puidust. Radis pakub mitmesuguseid sisustuselemente nii tuppa kui aeda: mööblit, lehtlaid, terrasse, pergolaid, laste mänguväljakuid ja palju muud. Lähem informatsioon aadressil www.radis.ee.

-7% tellimuse tavahinnast

Viiking Spa-Hotel

Suvepealinnas on uueks partneriks Viiking Spa-Hotel, mis asub kaunis ja elavas Pärnu rannarajoonis. Viiking Spa-Hotelis on võimalik nautida väga laia valikut erinevaid spaateenuseid ning külastada keskuse ilusalongi. Samas on võimalik ühendada külastusel meeldiv kasulikuga ja osaleda terviseuringutel (sh südameuuringud).

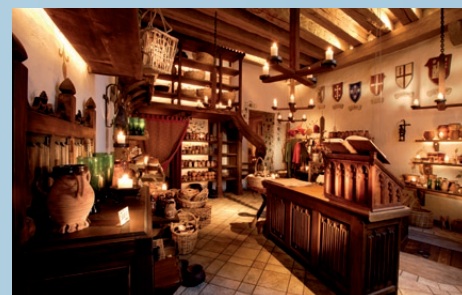
-10% ravi- ja spaateenustelt ning ilusalongi tavahindadest

Rosalind

Alati usaldusväärne ja kvaliteetne Rosalind on esindatud üle Eesti ning nüüdsest saab nautida iluhooldusi ka Rosalind Wellness ilusalongis Tallinnas. Lähem informatsioon internetis aadressil www.rosalind.ee.

-5% toodete tavahindadest kauplustes ja teenustelt ilusalongis

Krambude

Krambude on Olde Hansa restorani juurde kuuluv keskaegse kraami pood, kust leiab vajalikku oma majapidamiseks ning tarvilikku lähedastele ja põnevaid kinke. Kaubavalikusse kuuluvad ehedad, sajanditetaguste eeskujude järgi valmistatud tarbeesemed: kivikeraamika, klaasnoud, puit- ja nahktooted, hõbeehted ning palju muud huvitavat. Krambude asub Tallinnas Vana turg 1.

Ostuga annab poeipiiga kaasa käsitöökingituse.

Sõltumatu Tantsu Ühendus

Sõltumatu Tantsu Ühendus produtseerib ja esitab nii kohalikke kui rahvusvahelisi tantsuteatri etendusi ning sündmusi. STÜ eesmärk on tantsuteatri kui kunstiliigi tutvustamine, teadvustamine ning edendamine ühiskonnas. STÜ kureerib Tantsuveski festivali ja programmi „Tantsukunst Kumus“.

Kuldkaardiomanikele soodushind üritustel

Linda Line

LINDALIINI UUS LAEV KAROLIN

SEERIAPILETIGA
186
EEK/SUUND
2 AASTAT

INTERNETIST KÕIK
-10%
2009 HOOAJAL

PÄEVAKRUIS ALATES
375
EEK
2009 HOOAJAL

14 VÄLJUMIST PÄEVAS
tel. 6999 333 • www.lindaliini.ee

KUMMAST KÄEST?

Berliin Amsterdam

Lase ennast sõidutada ühest elamusest teise.

www.estonian-air.ee/amsterdamberliin

 ESTONIAN AIR